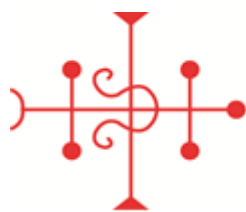

NEDERLAND PENSIOENREGLEMENT D

ExxonMobil OFP

INLEIDING

Dit pensioenreglement is onderdeel van de pensioenovereenkomst tussen de werkgever en iedere individuele werknemer. In het pensioenreglement is de pensioenregeling vastgelegd zoals deze is afgesproken in het arbeidsvoorwaardenoverleg tussen de werkgever en de ondernemingsraad. Deelnemers verwerven op grond van dit pensioenreglement een pensioenaanspraak jegens de werkgever. Gewezen deelnemers en pensioengerechtigden behouden een pensioenaanspraak jegens de (voormalige) werkgever op grond van het laatst geldende pensioenreglement op het moment van uitdiensttreding.

De werkgever heeft het beheer en de uitvoering van de pensioenregeling ondergebracht bij een Belgische pensioenuitvoerder, het ExxonMobil OFP. Dit ExxonMobil OFP is onderworpen aan de Belgische prudentiële regels voor pensioenfondsgovernance en financiering. Op de pensioenregeling is het Nederlands sociaal- en arbeidsrecht van toepassing.

De inhoud van de pensioenregeling kan worden gewijzigd door de werkgever na instemming van de ondernemingsraad. Beslissingen die de uitvoering van de pensioenregeling betreffen komen toe aan het ExxonMobil OFP tenzij anders vastgelegd in dit pensioenreglement. Medezeggenschap ten aanzien van de uitvoering van het Nederlandse Afzonderlijk Vermogen is verankerd in een Pensioenraad. Deze is samengesteld uit gekozen vertegenwoordigers vanuit deelnemers en pensioengerechtigden met een Nederlandse pensioenregeling, en vertegenwoordigers benoemd vanuit de werkgever.

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1. DEELNEMING AAN DE PENSIOENREGELING	4
Artikel 1 Deelnemers	4
Artikel 2 Start en einde deelneming	5
Artikel 3 Kosten en financiering van de pensioenregeling.....	5
Hoofdstuk 2. VASTSTELLING PENSIOENGRONDSLAGEN	6
Artikel 4 De basis voor de pensioenopbouw	6
Hoofdstuk 3. DE SOORTEN PENSIOEN BINNEN DE REGELING	8
Artikel 5 Pensioenen binnen de regeling	8
Artikel 6 Ouderdomspensioen	8
Artikel 7 Partnerpensioen	9
Artikel 8 Aanvullend partnerpensioen	11
Artikel 9 Wezenpensioen	12
Artikel 10 Arbeidsongeschiktheidspensioen	14
Hoofdstuk 4. GEBEURTENISSEN DIE INVLOED HEBBEN OP DE OPBOUW VAN HET PENSIOEN	16
Artikel 11 Inbreng van waarde bij start deelneming	16
Artikel 12 Beëindiging van de deelneming aan de pensioenregeling	16
Artikel 13 Pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid	17
Artikel 14 Scheiding	19
Artikel 15 Verlof en tijdelijk minder werken.....	21
Hoofdstuk 5. KEUZEMOGELIJKHEDEN BIJ PENSIONERING	23
Artikel 16 Keuzemogelijkheden bij pensionering	23
Artikel 17 Vervroegen van het volledige ouderdomspensioen	23
Artikel 18 Deeltijdpensioen	24
Artikel 19 Uitrusten van partnerpensioen in ouderdomspensioen	24
Artikel 20 Uitrusten van ouderdomspensioen in partnerpensioen	25
Artikel 21 Hoog-laagregeling	25
Hoofdstuk 6. MET PENSIOEN	27
Artikel 22 Pensioenuitkering	27
Hoofdstuk 7. OVERGANGSBEPALINGEN	29
Artikel 23 Overgangsbepalingen.....	29
Hoofdstuk 8. ONVOORZIENE GEVALLEN EN OVERIG	31
Artikel 24 Recht op wijziging van de pensioenovereenkomst of verlaging van de premiebetaling door de werkgever	31
Artikel 25 Afkoop, vervreemding enz.	32
Artikel 26 Klachten en geschillen - toepasselijk recht	32
Artikel 27 Bijzondere gevallen en hardheid	32
Artikel 28 Wijziging van het pensioenreglement	32
Artikel 29 Inwerkingtreding en wijziging van het reglement.....	33
Bijlage 1. BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN	35
Bijlage 2. RUIL- EN AFKOOPVOETEN	39
1. Algemene bepalingen	39
2. Keuzemogelijkheden bij pensionering	40
3. Afkoopvoet kleine pensioenen	45
Bijlage 3. EENMALIGE UITKERINGEN	47
1. Eenmalige uitkering aan de partner.....	47
2. Eenmalige uitkering aan het kind	47
Bijlage 4. JAARLIJKS TE WIJZIGEN BEDRAGEN	48
Bijlage 5. OMZETTING PENSIOENDATUM	49

Hoofdstuk 1. DEELNEMING AAN DE PENSIOENREGELING

Artikel 1 Deelnemers

1.1 Wie is deelnemer aan deze pensioenregeling?

Deelnemer aan deze pensioenregeling zijn allen die in het kader van deze regeling pensioen opbouwen: dit zijn alle werknemers van 18 jaar of ouder die op of na 1 januari 2015 een arbeidsovereenkomst met de werkgever hebben en personen die onder artikel 13 recht hebben op premievrije pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid.

Als een onderneming van de ExxonMobil Groep toetreedt tot het Pensioenfonds vangt het deelnemerschap van de werknemers aan de pensioenregeling van die onderneming pas aan op het tijdstip waarop die onderneming als Bijdragende Onderneming is toegelaten. De Bijdragende Onderneming kan verzoeken dat het deelnemerschap van de werknemers op een eerder tijdstip aanvangt. De Raad van Bestuur van het Pensioenfonds stelt hiervoor voorwaarden vast.

1.2 Wat is de verplichting van de aanspraakgerechtigde en de pensioengerechtigde?

De aanspraakgerechtigde en de pensioengerechtigde zijn verplicht om mee te werken aan het tijdig verstrekken van alle informatie die nodig is voor de uitvoering van dit reglement. De werknemer verstrekt deze informatie aan de werkgever; alle overige personen verstrekken deze informatie aan het Pensioenfonds.

1.3 Wat gebeurt er als de (gewezen) deelnemer of de pensioengerechtigde zijn verplichting niet nakomt?

Als de (gewezen) deelnemer of de pensioengerechtigde zijn verplichting niet nakomt, kan dit tot gevolg hebben dat het pensioen dat uit dit reglement voortvloeit niet of slechts gedeeltelijk is verzekerd. In dat geval heeft de (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde slechts recht op dit gedeeltelijk verzekerde pensioen of geen recht op een verzekerd pensioen. Het pensioenfonds is bevoegd om de vaststelling van pensioenaanspraken en -rechten alsmede de uitkering van pensioen op te schorten zolang de (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde niet de gegevens verstrekt die nodig zijn voor het vaststellen van de pensioenaanspraken en -rechten, wettelijke inhoudingen en pensioenbetalingen.

1.4 Welke informatie ontvangt de (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde?

- a. De deelnemer ontvangt bij opname in de pensioenregeling een bevestiging van zijn deelneming, alsmede een welkomstbericht met informatie over deze pensioenregeling.
- b. De (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde heeft de mogelijkheid om de statuten van het Pensioenfonds en het huidige pensioenreglement in te zien via internet of op te vragen bij het Pensioenfonds. Een voorheen geldend pensioenreglement kan door een belanghebbende worden opgevraagd bij het Pensioenfonds.
- c. De deelnemer wordt op de hoogte gesteld als het pensioenreglement is gewijzigd. Daarnaast zorgt de Raad van Bestuur ervoor dat alle belanghebbenden op een gemakkelijke wijze kennis kunnen nemen van de geldende statuten en pensioenreglementen.
- d. De deelnemer ontvangt jaarlijks een opgave van de verworven pensioenaanspraken, alsmede andere informatie die op grond van de Pensioenwet aan hem dient te worden verstrekt.
- e. Op verzoek van de (gewezen) deelnemer of de gewezen partner verstrekt het Pensioenfonds binnen drie maanden een opgave van de hoogte van de opgebouwde pensioenaanspraken. Op verzoek van de pensioengerechtigde verstrekt het Pensioenfonds binnen drie maanden een opgave van pensioenrecht. De Raad van Bestuur kan hiervoor een vergoeding vragen.
- f. Het Pensioenfonds verstrekt de (gewezen) deelnemer, de pensioengerechtigde en andere belanghebbenden tijdig alle informatie die het Pensioenfonds op grond van wet- en regelgeving verplicht is te verstrekken.
- g. Voorafgaand aan pensionering wordt de (gewezen) deelnemer geïnformeerd over de keuzemogelijkheden ten aanzien van pensionering conform het bepaalde in artikel 16.2.

Artikel 2 Start en einde deelneming

2.1 Wanneer start de deelneming aan de pensioenregeling?

De deelneming aan de pensioenregeling begint zodra de werknemer aan de in artikel 1.1 gestelde voorwaarden voldoet, maar niet eerder dan de eerste dag volgend op de maand waarin de werknemer 18 jaar wordt.

2.2 Wanneer eindigt de deelneming aan de pensioenregeling?

De deelneming aan de pensioenregeling eindigt:

- op de dag van overlijden van de deelnemer;
- op de pensioendatum of de eerdere datum waarop het ouderdomspensioen volledig ingaat;
- op de dag waarop de arbeidsovereenkomst met de werkgever wordt beëindigd voordat de pensioendatum is bereikt, tenzij deze direct wordt gevolgd door een arbeidsovereenkomst bij een andere Bijdragende Onderneming en tenzij de deelnemer onder artikel 13 recht heeft op premievrije pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid;
- op de dag dat de deelnemer onder artikel 13 geen recht meer heeft op premievrije pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid;
- op de dag dat de werkgever met wie de deelnemer een arbeidsovereenkomst heeft ophoudt een Bijdragende Onderneming te zijn.

2.3 Wat is er geregeld voor werknemers die jonger zijn dan 18 jaar?

De werknemer die jonger is dan 18 jaar, maar wel voldoet aan de andere vereisten voor deelneming aan deze pensioenregeling, komt in aanmerking voor verzekering op risicobasis van het arbeidsongeschiktheidspensioen, het partnerpensioen, het aanvullende partnerpensioen en het wezenpensioen als omschreven in dit reglement. Deze pensioenen worden vastgesteld alsof de werknemer deelnemer zou zijn geweest.

De verzekering eindigt:

- zodra de werknemer deelnemer wordt aan de pensioenregeling volgens artikel 2.1;
- op het moment dat het dienstverband van de werknemer anders dan door overlijden wordt beëindigd voordat de deelneming aan de pensioenregeling is begonnen; in dat geval vervallen alle voor die werknemer gesloten verzekeringen zonder dat er recht ontstaat op een premievrije aanspraak;
- op de dag dat de werkgever met wie de werknemer een arbeidsovereenkomst heeft ophoudt een Bijdragende Onderneming te zijn.

Artikel 3 Kosten en financiering van de pensioenregeling

3.1 Wat is de bijdrage van de deelnemer?

De deelnemer is geen bijdrage verschuldigd in de kosten van deze pensioenregeling.

3.2 Hoe wordt de pensioenregeling gefinancierd?

De financiering voor deze pensioenregeling geschiedt door de Bijdragende Ondernemingen, die hiertoe een beheersovereenkomst en een financieringsplan met het Pensioenfonds hebben gesloten. In de beheersovereenkomst en het financieringsplan zijn de financiële rechten en plichten van de Bijdragende Ondernemingen ten opzichte van het Pensioenfonds opgenomen. Het Nederlands deel van de beheersovereenkomst en het financieringsplan dat van toepassing is op het Nederlandse Afzonderlijk Vermogen kan slechts worden gewijzigd in overeenstemming tussen alle Bijdragende Ondernemingen en het Pensioenfonds, en na verbindend advies van de Pensioenraad. De jaarlijkse kosten van deze pensioenregeling worden vastgesteld op basis van de in het financieringsplan vermelde grondslagen en methoden. Onderdeel daarvan is dat met de Bijdragende Ondernemingen is overeengekomen dat zij een mogelijk tekort ten opzichte van een overeengekomen dekkingsgraad aan het eind van een kwartaal binnen drie maanden zullen bijstorten. De overeengekomen dekkingsgraad is vastgelegd in het financieringsplan.

Hoofdstuk 2. VASTSTELLING PENSIOENGRONDSLAGEN

Artikel 4 De basis voor de pensioenopbouw

4.1 Wat is het karakter van deze pensioenregeling?

Deze pensioenregeling (middelloonregeling) is een uitkeringsovereenkomst in de zin van de *Pensioenwet*.

4.2 Wat is de basis voor de pensioenopbouw?

De berekening van de hoogte van de pensioenen is gebaseerd op de pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris van de deelnemer, verminderd met de franchise. Voor de berekening van de pensioengrondslag wordt een voltijds pensioengevend salaris in aanmerking genomen van maximaal het bedrag dat is bedoeld in artikel 18ga van de Wet op de loonbelasting 1964 (zie bijlage 4).

4.3 Wat is het pensioengevend salaris?

Het pensioengevend salaris in enig kalenderjaar is gelijk aan de som van 12 x het maandelijkse bruto basissalaris (inclusief ploegentoeslag), verhoogd met de in het betreffende jaar te ontvangen dertiende en veertiende maand. Het pensioengevend salaris wordt vastgesteld uitgaande van een voltijds dienstverband.

4.4 Wat telt niet mee voor het pensioengevend salaris?

Toeslagen (anders dan de ploegentoeslag), gratificaties of voordelen van welke aard ook maken geen onderdeel uit van het pensioengevend salaris.

4.5 Wat is de franchise?

De overheid verstrekt een AOW-uitkering. Over een gedeelte van het salaris hoeft daarom geen pensioen te worden opgebouwd. Het deel van het salaris waarover geen pensioenopbouw plaatsvindt, wordt franchise genoemd.

4.6 Hoe hoog is de franchise?

De franchise wordt jaarlijks per 1 januari door de Raad van Bestuur vastgesteld en is opgenomen in Bijlage 4.

De franchise is gelijk aan het minimumbedrag dat jaarlijks wordt bepaald op grond van de fiscale regelgeving. Dit minimumbedrag is gelijk aan 100/75^e van het bruto-ouderdomspensioen, inclusief vakantie-uitkering, ingevolge de AOW waarop een gehuwde zelfstandig recht heeft op 1 januari van het betreffende jaar.

4.7 Wanneer wordt de pensioengrondslag vastgesteld?

De pensioengrondslag wordt vastgesteld bij opname in de pensioenregeling en vervolgens bij elke salarisaanpassing. De herziene pensioengrondslag geldt met ingang van de maand waarin deze salarisaanpassing is ingegaan.

4.8 Hoe wordt de pensioengrondslag vastgesteld bij een deeltijd dienstverband?

Voor de vaststelling van de pensioengrondslag van de deelnemer met een deeltijd dienstverband wordt het pensioengevend salaris herleid naar een pensioengevend salaris op basis van een voltijd dienstverband. In artikel 4.10 wordt beschreven hoe de deelnemingsjaren berekend worden.

4.9 Hoe wordt een deelnemingsjaar vastgesteld?

Een deelnemingsjaar wordt vastgesteld in maanden en dagen nauwkeurig. Als de deelneming aanvangt of eindigt in de loop van een maand, telt deze maand pro rata mee bij de bepaling van het deelnemingsjaar waarbij een maand 30 dagen telt.

4.10 Hoe worden een deelnemingsjaar berekend bij een deeltijd dienstverband?

Als een deelnemer zijn dienstverband in deeltijd vervult, wordt zijn deelnemingsjaar vermenigvuldigd met de in dat jaar geldende deeltijdfactor. De deeltijdfactor wordt vastgesteld door het in de arbeidsovereenkomst overeen gekomen aantal arbeidsuren te delen door het aantal uren dat bij de werkgever geldt voor werknemers met een voltijd dienstverband.

4.11 In hoeverre blijven de aanspraken op pensioen waardevast voor deelnemers?

Op de aanspraken op ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen van deelnemers wordt jaarlijks per 1 mei een toeslag verleend die gelijk is aan de stijging van het Consumentenprijsindexcijfer 'Alle bestedingen' van december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de toeslagverlening plaatsvindt ten opzichte van december van het daaraan voorafgaande jaar. Hierbij wordt uitgegaan van het Consumentenprijsindexcijfer alle bestedingen, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek. Voor deze toeslagverlening is geen reserve gevormd. De toeslagverlening wordt uit een aanvullende premie van de Bijdragende Ondernemingen gefinancierd. De Raad van Bestuur geeft opdracht tot toeslagverlening nadat de aanvullende premie ontvangen is.

Het bepaalde in dit artikel 4.11 geldt niet op de aanspraken op pensioen voor de deelnemer die onder artikel 13 recht heeft op premievrije pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid. Op die aanspraken geldt het bepaalde onder artikel 13.7.

Hoofdstuk 3. DE SOORTEN PENSIOEN BINNEN DE REGELING

Artikel 5 Pensioenen binnen de regeling

5.1 In welke pensioenen voorziet de pensioenregeling?

De pensioenregeling voorziet, met inachtneming van de bepalingen in dit reglement, in aanspraken op:

- ouderdomspensioen (artikel 6);
- partnerpensioen (artikel 7);
- aanvullend partnerpensioen (artikel 8);
- wezenpensioen (artikel 9);
- arbeidsongeschiktheidspensioen (artikel 10).

Artikel 6 Ouderdomspensioen

6.1 Wat is het ouderdomspensioen?

Het ouderdomspensioen is de levenslange uitkering die de (gewezen) deelnemer ontvangt vanaf de pensioendatum.

6.2 Hoe wordt het ouderdomspensioen opgebouwd?

De deelnemer bouwt vanaf 1 januari 2015 of de latere datum van aanvang van de deelneming over ieder deelnemingsjaar een gedeelte van het ouderdomspensioen op. Het jaarlijks op te bouwen ouderdomspensioen bedraagt 1,875% van de jaarlijks vast te stellen pensioengrondslag vermenigvuldigd met de eventueel toepasselijke deeltijdfactor in dat jaar. Het ouderdomspensioen is daarmee een afspiegeling van het gewogen gemiddelde tijdens de deelneming geldende pensioengrondslag vanaf 2015 (middelloonregeling).

6.3 Hoe hoog is het ouderdomspensioen

De hoogte van het ouderdomspensioen wordt bepaald door optelling van het gedurende de periode van deelneming jaarlijks op basis van artikel 6.2 opgebouwde ouderdomspensioenen, vermeerderd met de toeslagen die zijn verleend op grond van artikel 4.11 (toeslagverlening aanspraken deelnemers) en 22.3 (toeslagverlening gewezen deelnemers).

6.4 Hoe hoog is het ouderdomspensioen voor deelnemers die op 31 december 2014 deelnemer waren aan het tot die datum geldende Pensioenreglement C?

Het ouderdomspensioen voor deelnemers aan deze pensioenregeling die op 31 december 2014 deelnemer waren aan het tot die datum geldende Pensioenreglement C bestaat uit het gedurende de periode van deelneming op basis van artikel 6.2 en 6.3 opgebouwde ouderdomspensioenen, vermeerderd met het ouderdomspensioen dat is vastgesteld op grond van artikel 23.2 en alle daarop verleende toeslagen met als eerste toeslag die toeslag die per 1 januari 2015 verleend werd (artikel 4.11 toeslagverlening aanspraken deelnemer).

6.5 Wanneer begint en wanneer eindigt het ouderdomspensioen?

Het ouderdomspensioen gaat in beginsel in op de pensioendatum. Dit is de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de (gewezen) deelnemer de 68-jarige leeftijd bereikt. Het ouderdomspensioen kan eerder ingaan als gevolg van de volgens artikel 17 of 18 gemaakte keuze en wordt in dat geval verlaagd conform die artikelen.

Het ouderdomspensioen wordt uitgekeerd tot en met de laatste dag van de maand waarin de gepensioneerde overlijdt.

Artikel 7 Partnerpensioen

7.1 Wat is het partnerpensioen?

Het partnerpensioen is een uitkering aan de partner van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde, die wordt uitgekeerd na het overlijden van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde.

7.2 Wie heeft recht op partnerpensioen?

Recht op partnerpensioen heeft één persoon met wie de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde:

- gehuwd is of een geregistreerd partnerschap is aangegaan; of
- samenwoont, mits:
 - de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde en de partner beiden ongehuwd zijn en geen geregistreerd partnerschap zijn aangegaan met een derde;
 - de partner geen bloed- of aanverwant in de rechte lijn is van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde;
 - de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde en de partner aantoonbaar een gezamenlijke huishouding voeren en ten overstaan van een notaris een samenlevingsovereenkomst, inhoudende (enige) vermogensrechtelijke aangelegenheden, hebben getekend;
 - de partner bij het Pensioenfonds is aangemeld als partner.

Van een gezamenlijke huishouding is alleen sprake als uit een uittreksel van het bevolkingsregister blijkt dat de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde en de partner op de dag van overlijden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde op hetzelfde adres woonachtig waren, tenzij de Raad van Bestuur anders beslist.

Nadat de deelnemer de partner, met wie hij samenwoont, bij het Pensioenfonds heeft aangemeld en als aan de hierboven beschreven voorwaarden is voldaan, verstrekt het Pensioenfonds de deelnemer een bevestiging van de aanmelding van de partner.

7.3 Wanneer is er geen recht op partnerpensioen?

Er is geen recht op partnerpensioen als het huwelijk is gesloten, het geregistreerd partnerschap is aangegaan of de samenwoning zoals bedoeld in artikel 7.2 is begonnen op of na de pensioendatum of de eerdere datum waarop het ouderdompensioen volledig is ingegaan.

7.4 Korting partnerpensioen

Het partnerpensioen wordt gekort als de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde overlijdt, anders dan door een ongeval, binnen één jaar nadat het huwelijk is gesloten, het geregistreerd partnerschap is aangegaan of de samenwoning zoals bedoeld in artikel 7.2 is begonnen. Het partnerpensioen wordt dan verminderd met 50%.

Deze korting wordt niet toegepast als de partner, ten genoegen van de Raad van Bestuur kan aantonen dat het overlijden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde niet voorzienbaar was op het moment dat het huwelijk werd gesloten, het geregistreerd partnerschap werd aangegaan of de samenwoning zoals bedoeld in artikel 7.2 was begonnen.

7.5 Wanneer begint en wanneer eindigt het partnerpensioen?

Het partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde overlijdt. Het wordt uitgekeerd tot en met de laatste dag van de maand waarin de gerechtigde tot partnerpensioen overlijdt.

7.6 Hoe wordt het partnerpensioen opgebouwd?

De deelnemer bouwt vanaf 1 januari 2015 of de latere datum van aanvang van de deelneming over ieder deelnemingsjaar een gedeelte van het partnerpensioen op. Het op jaarbasis op te bouwen partnerpensioen bedraagt 1,313% (zijnde 70% van het opbouwpercentage ouderdompensioen) van de geldende pensioengrondslag vermenigvuldigd met de eventueel toepasselijke deeltijdfactor in dat jaar.

7.7 Hoe hoog is het partnerpensioen:

7.7a Bij overlijden van de deelnemer?

Bij overlijden van de deelnemer vóór de pensioendatum is het partnerpensioen gelijk aan de optelsom van:

- het partnerpensioen dat is opgebouwd vanaf 1 januari 2015 of de latere datum van aanvang van de deelneming tot de overlijdensdatum;
- het partnerpensioen dat de deelnemer zou hebben kunnen opbouwen vanaf de overlijdensdatum, indien hij tot aan de pensioendatum deelnemer zou zijn gebleven. Daarbij wordt uitgegaan van de laatstelijk voor het overlijden vastgestelde pensioengrondslag en het op het moment van overlijden geldende deeltijdfactor;
- het eventuele partnerpensioen dat is vastgesteld op grond van artikel 23.2 (overgangsbepaling Pensioenreglement C);

Met inbegrip van alle hierop verleende toeslagen.

7.7b Bij overlijden van de gewezen deelnemer?

Bij overlijden van de gewezen deelnemer vóór de pensioendatum is het partnerpensioen gelijk aan het partnerpensioen dat is vastgesteld per de datum van beëindiging van de deelneming, vermeerderd met de daarop conform artikel 22.3 verleende toeslagen. Het partnerpensioen dat op de datum van beëindiging van de deelneming wordt vastgesteld, bestaat uit de optelsom van:

- het partnerpensioen dat is opgebouwd vanaf 1 januari 2015 of de latere datum van aanvang van de deelneming tot de datum waarop de deelneming is beëindigd;
- het eventuele partnerpensioen dat is vastgesteld op grond van artikel 23.2 (overgangsbepaling Pensioenreglement C);

Met inbegrip van alle hierop verleende toeslagen.

7.7c Bij overlijden van de gepensioneerde?

Bij overlijden van de gepensioneerde is het partnerpensioen gelijk aan het partnerpensioen dat is vastgesteld per de datum van beëindiging van de deelneming, vermeerderd met de daarop conform artikel 22.3 verleende toeslagen. Het partnerpensioen dat op de datum van beëindiging van de deelneming wordt vastgesteld, bestaat uit de optelsom van:

- het partnerpensioen dat is opgebouwd vanaf 1 januari 2015 of de latere datum van aanvang van de deelneming tot de datum waarop de deelneming is beëindigd;
- het eventuele partnerpensioen dat is vastgesteld op grond van artikel 23.2 (overgangsbepaling Pensioenreglement C);

Met inbegrip van alle hierop verleende toeslagen.

Het partnerpensioen vervalt in zijn geheel als gebruik wordt gemaakt van uitruil van partnerpensioen in ouderdomspensioen zoals bedoeld in artikel 19.

7.8 Eenmalige uitkering bij overlijden van gepensioneerde of gewezen werknemer met recht op arbeidsongeschiktheidspensioen

Op de eerste dag van de maand volgend op het overlijden van de gepensioneerde of de gewezen werknemer met recht op arbeidsongeschiktheidspensioen zoals bedoeld in artikel 10 ontvangt de partner een eenmalige uitkering. In Bijlage 3 (onderdeel 1) staat beschreven hoe deze uitkering berekend wordt.

De partner van de gepensioneerde ontvangt deze eenmalige uitkering alleen als de gepensioneerde geen gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om partnerpensioen uit te ruilen in ouderdomspensioen zoals bedoeld in artikel 19.

7.9 Hoe hoog is het partnerpensioen bij overlijden van de deelnemer tijdens onbetaald verlof?

Het bepaalde in artikel 15.4 is van toepassing.

7.10 Op welk deel van het partnerpensioen heeft de partner recht?

Op de uitkering van het partnerpensioen aan de partner van de overleden (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde wordt in mindering gebracht het bijzonder partnerpensioen waarop de gewezen

partner(s) volgens artikel 14 van dit reglement recht heeft (hebben). Deze vermindering vindt niet plaats als de gewezen partner(s) op het moment van ingang van het partnerpensioen zelf inmiddels is (zijn) overleden, tenzij conversie heeft plaatsgevonden (artikel 14.6).

7.11 Kan het partnerpensioen bij ingang worden afgekocht?

Als het jaarlijkse partnerpensioen op de ingangsdatum lager is dan het wettelijk afkoopbedrag, heeft de Raad van Bestuur van het Pensioenfonds het recht dit partnerpensioen af te kopen. Het wettelijk afkoopbedrag is opgenomen in Bijlage 4.

Bij afkoop van pensioen wordt het recht op pensioen omgezet in een geldsom (de afkoopsom). Met de uitbetaling van die geldsom koopt het Pensioenfonds de verplichting tot het doen van pensioenuitkeringen af. De afkoopsom wordt uitbetaald onder inhouding van verschuldigde belastingen en wettelijke heffingen.

Voor de bepaling van de hoogte van de afkoopsom wordt door de Raad van Bestuur een afkoopvoet vastgesteld. In Bijlage 2 van dit pensioenreglement is in onderdeel 1 de geldigheidsduur en in onderdeel 3 de afkoopvoet te vinden.

Artikel 8 Aanvullend partnerpensioen

8.1 Wat is het aanvullend partnerpensioen?

Het aanvullend partnerpensioen is een tijdelijke uitkering aan de partner van de deelnemer of de gepensioneerde die direct aansluitend aan het deelnemerschap gepensioneerde wordt. Het pensioen wordt uitgekeerd na het overlijden van de deelnemer of de betreffende gepensioneerde.

8.2 Wie heeft recht op aanvullend partnerpensioen?

Recht op aanvullend partnerpensioen heeft één persoon met wie de deelnemer of de gepensioneerde

- gehuwd is of een geregistreerd partnerschap is aangegaan; of
- samenwoont, mits:
 - de deelnemer of de gepensioneerde en de partner beiden ongehuwd zijn en geen geregistreerd partnerschap zijn aangegaan met een derde;
 - de partner geen bloed- of aanverwant in de rechte lijn is van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde;
 - de deelnemer of de gepensioneerde en de partner aantoonbaar een gezamenlijke huishouding voeren en ten overstaan van een notaris een samenlevingsovereenkomst, inhoudende (enige) vermogensrechtelijke aangelegenheden, hebben getekend;
 - de partner bij het Pensioenfonds is aangemeld als partner.

Van een gezamenlijke huishouding is alleen sprake als uit een uittreksel van het bevolkingsregister blijkt dat de deelnemer of gepensioneerde en de partner op de dag van overlijden van de deelnemer of gepensioneerde op hetzelfde adres woonachtig waren, tenzij de Raad van Bestuur anders beslist.

8.3 Wanneer is er geen recht op aanvullend partnerpensioen?

De partner van de gewezen deelnemer heeft geen recht op een aanvullend partnerpensioen.

De partner van de gepensioneerde die meteen voorafgaand aan de pensioendatum of de eerdere datum waarop het ouderdompensioen ingaat gewezen deelnemer was, heeft geen recht op aanvullend partnerpensioen.

Als de gepensioneerde op de ingangsdatum van het ouderdompensioen geen partner heeft in de zin van dit pensioenreglement, heeft een eventuele latere partner geen recht op aanvullend partnerpensioen.

Indien de gepensioneerde gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om het partnerpensioen uit te ruilen voor een hoger ouderdompensioen zoals bedoeld in artikel 19, vervalt het recht op aanvullend partnerpensioen.

8.4 Wanneer begint en wanneer eindigt het aanvullend partnerpensioen?

Het aanvullend partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de deelnemer of gepensioneerde overlijdt, mits de partner nog niet de AOW-gerechtigde leeftijd heeft bereikt.

Het aanvullend partnerpensioen wordt uitgekeerd tot de dag waarop de partner de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt, of tot en met de maand van diens eerdere overlijden.

8.5 Hoe hoog is het aanvullend partnerpensioen:

8.5a Bij overlijden van de deelnemer?

De jaarlijkse uitkering van het aanvullend partnerpensioen is gelijk aan de helft van de (bruto) Anw-uitkering (inclusief de tegemoetkoming ANW en het vakantiegeld) zoals vastgesteld op 1 januari van het jaar waarin het aanvullend partnerpensioen ingaat. De hoogte van dit aanvullend partnerpensioen staat vermeld in Bijlage 4.

8.5b Bij overlijden van de gepensioneerde?

De hoogte van de jaarlijkse uitkering van aanvullend partnerpensioen bij overlijden van de gepensioneerde wordt vermeld in Bijlage 4. Dit bedrag wordt jaarlijks per 1 januari opnieuw vastgesteld door de Raad van Bestuur conform de procentuele ontwikkeling in dezelfde periode van het jaarlijks pensioen krachtens de AOW voor een alleenstaande, exclusief de vakantie-uitkering.

Het aanvullend partnerpensioen zal nooit hoger worden vastgesteld dan op het fiscale maximumbedrag voor een pensioenregeling in de zin van de *Wet op de loonbelasting 1964*.

Artikel 9 Wezenpensioen

9.1 Wat is het wezenpensioen?

Het wezenpensioen is een uitkering voor kinderen van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde, die wordt uitgekeerd na het overlijden van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde.

9.2 Wie heeft recht op wezenpensioen?

Recht op wezenpensioen hebben kinderen die in familierechtelijke betrekking staan tot de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde. Dit geldt ook voor stief- en pleegkinderen die door de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde tot diens overlijden als eigen kinderen worden verzorgd en opgevoed. Ook een kind dat wordt geboren binnen 307 dagen na het overlijden van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde heeft recht op wezenpensioen.

9.3 Wanneer is er geen recht op wezenpensioen?

Er is geen recht op wezenpensioen voor kinderen die op of na de pensioendatum of de eerdere datum waarop het ouderdompensioen volledig is ingegaan de status van kind verkrijgen zoals beschreven in artikel 9.2 indien het huwelijk, het geregistreerd partnerschap of de samenwoning zoals bedoeld in artikel 7.2 is aangevangen op of na de pensioendatum of de eerdere datum waarop het ouderdompensioen volledig is ingegaan.

9.4 Wanneer begint en wanneer eindigt het wezenpensioen?

Het wezenpensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde overlijdt. Het wezenpensioen gaat niet eerder in dan op de eerste dag van de maand waarin het kind wordt geboren.

Het wezenpensioen wordt uitgekeerd tot en met de laatste dag van de maand waarin het kind de 21-jarige leeftijd bereikt. Het wezenpensioen wordt na de 21-jarige leeftijd uitgekeerd indien en zolang aan of voor het kind een uitkering wordt verstrekt krachtens de *Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten of de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten, dan wel het kind studerend is in de zin van de Wet studiefinanciering 2000*. Het wezenpensioen wordt

uiterlijk uitgekeerd tot en met de laatste dag van de maand waarin het kind de leeftijd van 27 jaar bereikt en eindigt in ieder geval aan het einde van de maand waarin het kind overlijdt.

9.5 Hoe wordt het wezenpensioen opgebouwd?

De deelnemer bouwt vanaf 1 januari 2015 of de latere datum van aanvang van de deelneming over ieder deelnemingsjaar een gedeelte van het wezenpensioen op. Het op jaarbasis op te bouwen wezenpensioen bedraagt 0,263% (zijnde 14% van het opbouwpercentage ouderdomspensioen) van de geldende pensioengrondslag vermenigvuldigd met de eventueel toepasselijke deeltijdfactor in dat jaar.

9.6 Hoe hoog is het wezenpensioen:

9.6a Bij overlijden van de deelnemer?

Bij overlijden van de deelnemer vóór de pensioendatum is het wezenpensioen gelijk aan de optelsom van:

- het wezenpensioen dat is opgebouwd vanaf 1 januari 2015 of de latere datum van aanvang van de deelneming tot de overlijdensdatum;
- het wezenpensioen dat de deelnemer zou hebben kunnen opbouwen vanaf de overlijdensdatum, indien hij tot aan de pensioendatum deelnemer zou zijn gebleven. Daarbij wordt uitgegaan van de laatstelijk voor het overlijden vastgestelde pensioengrondslag en de op het moment van overlijden geldende deeltijdfactor;
- het eventuele wezenpensioen dat is vastgesteld op grond van artikel 23.2 (overgangsbepaling Pensioenreglement C);

Met inbegrip van alle hierop verleende toeslagen.

Het wezenpensioen zal nooit hoger worden vastgesteld dan op het fiscale maximumbedrag voor een pensioenregeling in de zin van de *Wet op de loonbelasting 1964*.

9.6b Bij overlijden van de gewezen deelnemer?

Bij overlijden van de gewezen deelnemer vóór de pensioendatum is het wezenpensioen gelijk aan het wezenpensioen dat is vastgesteld per de datum van beëindiging van de deelneming, vermeerderd met de daarop conform artikel 22.3 verleende toeslagen. Het wezenpensioen dat op de datum van beëindiging van de deelneming wordt vastgesteld, bestaat uit de optelsom van:

- het wezenpensioen dat is opgebouwd vanaf 1 januari 2015 of de latere datum van aanvang van de deelneming tot de datum waarop de deelneming is beëindigd;
- het eventuele wezenpensioen dat is vastgesteld op grond van artikel 23.2 (overgangsbepaling Pensioenreglement C);

Met inbegrip van alle hierop verleende toeslagen.

Het wezenpensioen zal nooit hoger worden vastgesteld dan op het fiscale maximumbedrag voor een pensioenregeling in de zin van de *Wet op de loonbelasting 1964*.

9.6c Bij overlijden van de gepensioneerde?

Bij overlijden van de gepensioneerde is het wezenpensioen gelijk aan het wezenpensioen dat is vastgesteld per de datum van beëindiging van de deelneming, vermeerderd met de daarop conform artikel 22.3 verleende toeslagen. Het wezenpensioen dat op de datum van beëindiging van de deelneming wordt vastgesteld, bestaat uit de optelsom van:

- het wezenpensioen dat is opgebouwd vanaf 1 januari 2015 of de latere datum van aanvang van de deelneming tot de datum waarop de deelneming is beëindigd;
- het eventuele wezenpensioen dat is vastgesteld op grond van artikel 23.2 (overgangsbepaling Pensioenreglement C);

Met inbegrip van alle hierop verleende toeslagen.

Het wezenpensioen zal nooit hoger worden vastgesteld dan op het fiscale maximumbedrag voor een pensioenregeling in de zin van de *Wet op de loonbelasting 1964*.

9.7 Is er een maximering van het in totaal uit te keren wezenpensioen?

Het aan alle kinderen gezamenlijk uit te keren wezenpensioen bedraagt, onverminderd het bepaalde in artikel 9.8, nooit meer dan 3,5 maal het volgens artikel 9.6 voor één kind vastgestelde bedrag.

Indien en zolang het aantal wezen meer bedraagt dan drie heeft elke wees recht op een evenredig deel van het volgens dit lid vastgestelde bedrag.

9.8 Hoe hoog is het wezenpensioen als beide ouders zijn overleden?

Het wezenpensioen waarop recht bestaat op grond van artikel 9.6a tot en met 9.6c wordt verdubbeld vanaf de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin het kind ouderloos wordt.

9.9 Eenmalige uitkering bij overlijden gepensioneerde of gewezen werknemer met recht op arbeidsongeschiktheidspensioen

Op de eerste dag van de maand volgend op het overlijden van de gepensioneerde of de gewezen werknemer met recht op arbeidsongeschiktheidspensioen zoals bedoeld in artikel 10 ontvangt het kind een eenmalige uitkering. In Bijlage 3 (onderdeel 2) staat beschreven hoe deze uitkering berekend wordt. Hiervoor geldt dat voor de vaststelling van deze eenmalige uitkering geen rekening gehouden wordt met een eventuele uitruil van partnerpensioen in ouderdomspensioen zoals bedoeld in artikel 19.

9.10 Eenmalige uitkering bij overlijden pensioengerechtigde partner

Op de eerste dag van de maand volgend op het overlijden van de pensioengerechtigde partner ontvangt het kind een eenmalige uitkering. In Bijlage 3 (onderdeel 2) staat beschreven hoe deze uitkering berekend wordt.

9.11 Kan het wezenpensioen bij ingang worden afgekocht?

Als het jaarlijkse wezenpensioen op de ingangsdatum lager is dan het wettelijk afkoopbedrag, heeft de Raad van Bestuur het recht dit wezenpensioen af te kopen. Het fonds zal slechts gebruik maken van dit recht als tegelijk ook het Partnerpensioen kan worden afgekocht. Het wettelijk afkoopbedrag is opgenomen in Bijlage 4.

Bij afkoop van pensioen wordt het recht op pensioen omgezet in een geldsom (de afkoopsom). Met de uitbetaling van die geldsom koopt het Pensioenfonds de verplichting tot het doen van pensioenuitkeringen af. De afkoopsom wordt uitbetaald onder inhouding van verschuldigde belastingen en wettelijke heffingen.

Voor de bepaling van de hoogte van de afkoopsom wordt door het Raad van Bestuur een afkoopvoet vastgesteld. In Bijlage 2 van dit pensioenreglement is in onderdeel 1 de geldigheidsduur en in onderdeel 3 de afkoopvoet te vinden.

Artikel 10 Arbeidsongeschiktheidspensioen

10.1 Wat is het arbeidsongeschiktheidspensioen?

Het arbeidsongeschiktheidspensioen is een uitkering die bedoeld is om, na (en direct aansluitend aan de) beëindiging van de arbeidsovereenkomst, inkomensachteruitgang door arbeidsongeschiktheid te beperken voor de deelnemer waarmee de arbeidsovereenkomst met de werkgever wordt beëindigd vanwege volledige arbeidsongeschiktheid.

10.2 Wanneer gaat het arbeidsongeschiktheidspensioen in?

Het arbeidsongeschiktheidspensioen gaat in op het tijdstip waarop de gewezen werknemer direct aansluitend aan de beëindiging van zijn arbeidsovereenkomst in aanmerking komt voor een uitkering op grond van de IVA of WAO, maar niet eerder dan de datum waarop de arbeidsovereenkomst met de werkgever is beëindigd.

10.3 Wanneer heeft de deelnemer recht op arbeidsongeschiktheidspensioen?

Het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt uitgekeerd aan de gewezen werknemer die tijdens de deelneming aan de pensioenregeling volledig arbeidsongeschikt is geworden en direct aansluitend aan de beëindiging van zijn arbeidsovereenkomst een uitkering (gebaseerd op volledige arbeidsongeschiktheid) op grond van de IVA of een uitkering op basis van de WIA of de WAO ontvangt.

Als voorwaarde voor de arbeidsongeschiktheidsuitkering geldt dat de gewezen werknemer aan het Pensioenfonds een volmacht geeft tot inning van diens uitkering op grond van de WAO of de WIA. Het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt gekort met de eventuele uitkering van arbeidsongeschiktheidspensioenen die de gewezen werknemer ontvangt uit hoofde van eerdere arbeidsongeschiktheid bij een andere pensioenuitvoerder.

Een (gewezen) werknemer die bij aanvang van een uitkering krachtens de WIA in aanmerking komt voor een WGA-uitkering komt niet in aanmerking voor arbeidsongeschiktheidspensioen van het Pensioenfonds.

10.4 Tot wanneer wordt het arbeidsongeschiktheidspensioen uitgekeerd?

Het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt uitgekeerd tot het eerste van de hierna volgende tijdstippen:

- de eerste dag van de maand volgend op de dag waarop de gewezen werknemer de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt, maar uiterlijk op de pensioendatum;
- de eerste dag van de maand volgend op die waarin de WIA- of WAO-uitkering eindigt;
- de eerste dag van de maand volgend waarop die waarin de arbeidsongeschiktheid daalt beneden de 35%;
- de eerste dag van de maand volgend op die waarin de gewezen werknemer overlijdt.

10.5 Hoe hoog is het arbeidsongeschiktheidspensioen?

Het jaarlijks arbeidsongeschiktheidspensioen bedraagt bij volledige arbeidsongeschiktheid 80% van het voor de gewezen werknemer geldende pensioengevend salaris (waarbij maximum zoals bedoeld in artikel 18ga van de Wet op de loonbelasting 1964 niet in aanmerking wordt genomen (zie bijlage 4)), vermenigvuldigd met de deeltijdfactor. Er is sprake van volledige arbeidsongeschiktheid wanneer de mate van arbeidsongeschiktheid volgens de WAO of de IVA 80% of meer bedraagt.

10.6 Wat gebeurt er als de mate van arbeidsongeschiktheid wijzigt?

Als de mate van arbeidsongeschiktheid wijzigt nadat het arbeidsongeschiktheidspensioen reeds is ingegaan, wordt het arbeidsongeschiktheidspensioen van het Pensioenfonds aangepast volgens onderstaande tabel:

<u>Mate van arbeidsongeschiktheid in procenten</u>	<u>Uitkeringspercentage</u>
Minder dan 35	0
35 tot 45	40
45 tot 55	50
55 tot 65	60
65 tot 80	72,5
80 tot en met 100	100

Zodra de mate van arbeidsongeschiktheid daalt beneden de 35% wordt de arbeidsongeschiktheidsuitkering beëindigd.

10.7 In hoeverre is het arbeidsongeschiktheidspensioen waardevast?

Het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt jaarlijks verhoogd conform 22.3.

Hoofdstuk 4. GEBEURTENISSEN DIE INVLOED HEBBEN OP DE OPBOUW VAN HET PENSIOEN

Artikel 11 Inbreng van waarde bij start deelneming

11.1 Wat is inkomende waardeoverdracht?

Inkomende waardeoverdracht houdt in dat de deelnemer de waarde van zijn bij zijn vorige pensioenuitvoerder opgebouwde pensioenaanspraken overdraagt aan het Pensioenfonds ter verwerving van aanspraken op pensioen in deze pensioenregeling.

11.2 Hoe vindt inkomende waardeoverdracht plaats?

De deelnemer die de waarde van zijn bij zijn vorige pensioenuitvoerder opgebouwde pensioenaanspraken wil overdragen, dient daartoe een verzoek in bij het Pensioenfonds. Het Pensioenfonds volgt de wettelijk daarvoor vastgelegde termijnen. De inkomende waardeoverdracht vindt vervolgens plaats volgens de wettelijk vastgestelde rekenregels en procedures.

De waarde van de aanspraken op pensioen die door middel van inkomende waardeoverdracht in deze pensioenregeling wordt ingebracht, wordt gebruikt voor de inkoop van extra aanspraken op ouderdoms-, partner- en wezenpensioen volgens de bepalingen in dit pensioenreglement.

Artikel 12 Beëindiging van de deelneming aan de pensioenregeling

12.1 Wat gebeurt er bij beëindiging van de deelneming aan de pensioenregeling?

Bij beëindiging van de deelneming aan de pensioenregeling, anders dan wegens overlijden of pensionering, behoudt de deelnemer aanspraken op het tot op dat moment over de verstreken deelnemingsjaren opgebouwde ouderdoms-, partner-, en wezenpensioen. Deze aanspraken worden verhoogd zoals is aangegeven in artikel 22.3 van dit reglement. In afwijking hiervan vervallen de pensioenaanspraken van de gewezen deelnemer indien op basis van de tot het tijdstip van beëindiging opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen de uitkering van ouderdomspensioen op jaarbasis op de pensioendatum niet meer zal bedragen dan € 2,- per jaar. De voorgaande zin is niet van toepassing indien de gewezen deelnemer verhuist naar een andere lidstaat in de zin van artikel 1 van de Pensioenwet en hij het Pensioenfonds daarover bij beëindiging van de deelneming heeft geïnformeerd.

De risicoverzekeringen (aanvullend partnerpensioen, arbeidsongeschiktheidspensioen en pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid) komen te vervallen.

De gewezen deelnemer heeft recht om ouderdomspensioen uit te ruilen in partnerpensioen zoals omschreven in artikel 20.

Onder bepaalde voorwaarden kan de waarde van de door de gewezen deelnemer opgebouwde aanspraken:

- worden overgedragen (zie lid 2 van dit artikel);
- aan hem worden uitgekeerd na afkoop (zie lid 3 van dit artikel).

12.2 Uitgaande waardeoverdracht

12.2a Wat is uitgaande waardeoverdracht?

Uitgaande waardeoverdracht houdt in dat de gewezen deelnemer de waarde (geldsom) van zijn bij het Pensioenfonds opgebouwde pensioenaanspraken meeneemt naar zijn nieuwe pensioenuitvoerder. De nieuwe pensioenuitvoerder vertaalt de geldsom in extra pensioen volgens de regels die daarvoor gelden in de nieuwe regeling.

12.2b Wanneer vindt uitgaande waardeoverdracht plaats?

Uitgaande waardeoverdracht vindt plaats op verzoek van de gewezen deelnemer die deelnemer wordt in een nieuwe pensioenregeling. De gewezen deelnemer dient dit verzoek in bij de nieuwe

pensioenuitvoerder. Bij de uitvoering van de uitgaande waardeoverdracht gelden de wettelijk vastgestelde rekenregels en procedures.

12.3 Afkoop

12.3a Wat is afkoop?

In dit reglement wordt onder afkoop van pensioen verstaan het omzetten van de aanspraak op pensioen in een geldsom (de afkoopsom). Met de uitbetaling van die geldsom koopt het Pensioenfonds de verplichting tot het doen van pensioenuitkeringen af.

12.3b Kunnen de pensioenaanspraken bij beëindiging van de deelneming worden afgekocht?

Als de deelname is beëindigd vóór 1 januari 2018 en het ouderdomspensioen op het tijdstip van beëindiging van de deelneming lager is dan het wettelijk afkoopbedrag, heeft het Pensioenfonds het recht om op zijn vroegst twee jaar na beëindiging van de deelneming dit ouderdomspensioen en eventuele andere pensioenaanspraken van de gewezen deelnemer af te kopen. Dit recht heeft het Pensioenfonds niet als de gewezen deelnemer binnen twee jaar na beëindiging van de deelneming een procedure tot uitgaande waardeoverdracht is gestart. Het wettelijk afkoopbedrag is opgenomen in Bijlage 4.

Als het Pensioenfonds gebruik wil maken van het recht op afkoop, informeert het de gewezen deelnemer daarover binnen zes maanden na afloop van de periode van twee jaar na beëindiging van de deelneming en betaalt het de afkoopsom binnen die termijn van zes maanden uit.

Het Pensioenfonds heeft het recht om bij de ingang van het ouderdomspensioen het ouderdomspensioen en eventuele andere pensioenaanspraken ten behoeve van de gepensioneerde of zijn nabestaanden af te kopen met inachtneming van het bepaalde bij en krachtens de Pensioenwet. Het Pensioenfonds heeft dit recht als de uitkering van het ouderdomspensioen op de ingangsdatum per jaar minder bedraagt dan het wettelijk afkoopbedrag.

Voor de bepaling van de hoogte van de afkoopsom worden door de Raad van Bestuur afkoopvoeten vastgesteld. In Bijlage 2 van dit pensioenreglement is in onderdeel 1 de geldigheidsduur opgenomen en in onderdeel 3 zijn de afkoopvoeten te vinden.

De afkoopsom wordt, onder inhouding van verschuldigde belastingen en wettelijke heffingen, uitbetaald aan de gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Artikel 13 Pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid

13.1 Wat gebeurt er bij arbeidsongeschiktheid?

Bij arbeidsongeschiktheid heeft de deelnemer recht op arbeidsongeschiktheidspensioen als bedoeld in artikel 10 en op voortzetting van zijn pensioenopbouw zoals beschreven in dit artikel. Hiervoor gelden de voorwaarden in de genoemde artikelen.

13.2 Wat gebeurt er met de pensioenopbouw bij het ontstaan van volledige arbeidsongeschiktheid?

Als de arbeidsovereenkomst wordt beëindigd wegens volledige arbeidsongeschiktheid, dan verandert daarmee de normale opbouw van ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen en de verzekering van het aanvullend partnerpensioen. Om pensioenverlies te voorkomen, wordt in plaats daarvan de opbouw en verzekering van deze pensioenen voortgezet onder de voorwaarden genoemd in dit artikel.

De opbouw en verzekeringen worden voortgezet op basis van het pensioengevend salaris en de deeltijdfactor zoals deze gelden op de datum dat de arbeidsovereenkomst wordt beëindigd en de actuele franchise. Deze voortzetting wordt hierna aangeduid als pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid.

De door een arbeidsongeschikte voortgezette pensioenopbouw volgt de wijzigingen in de pensioenopbouw van actieve deelnemers; de waarde in een bepaald jaar van de door een

arbeidsongeschikte voortgezette pensioenopbouw kan nimmer hoger zijn dan de door actieve deelnemers op te bouwen pensioen.

13.3 Wie heeft recht op pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid?

Recht op pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid heeft de werknemer die:

- gedurende de arbeidsovereenkomst ook al deelnam aan de pensioenregeling én toen volledig arbeidsongeschikt is geworden, en
- wiens arbeidsovereenkomst met de werkgever wegens arbeidsongeschiktheid is geëindigd, en
- direct aansluitend aan die beëindiging een uitkering (gebaseerd op volledige arbeidsongeschiktheid) ontvangt op grond van de WAO of de IVA uitkering op basis van de WIA.

Een (gewezen) werknemer die bij aanvang van een uitkering krachtens de WIA in aanmerking komt voor een WGA-uitkering komt niet in aanmerking voor pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid.

13.4 Wanneer gaat de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid in?

Pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid gaat in per de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de arbeidsovereenkomst met de werkgever wegens arbeidsongeschiktheid is geëindigd en voldoet aan de overige voorwaarden uit artikel 13.3..

13.5 Wat gebeurt er als de mate van arbeidsongeschiktheid wijzigt?

Als de gewezen werknemer in aanmerking komt voor voortzetting van pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid op grond van artikel 13.4, en de mate van arbeidsongeschiktheid nadien wijzigt, zal de mate van pensioenopbouw worden aangepast volgens onderstaande tabel:

<u>Mate van arbeidsongeschiktheid in procenten</u>	<u>Voortzettingspercentage</u>
Minder dan 35	0
35 tot 45	40
45 tot 55	50
55 tot 65	60
65 tot 80	72,5
80 tot en met 100	100

Zodra de mate van arbeidsongeschiktheid daalt beneden de 35% wordt de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid beëindigd.

13.6 Wanneer eindigt de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid?

De pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid eindigt op het eerste van de hierna volgende tijdstippen:

- wanneer de gewezen werknemer niet langer recht heeft op een WIA- of WAO-uitkering;
- wanneer de gewezen werknemer de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt, maar uiterlijk op de pensioendatum;
- zodra de mate van arbeidsongeschiktheid daalt beneden de 35%;
- op de dag van overlijden.

13.7 In hoeverre zijn de opgebouwde pensioenaanspraken en de nog op te bouwen pensioenen waardevast?

Het pensioengevend salaris waarop de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid wordt gebaseerd, wordt jaarlijks per 1 mei verhoogd met een toeslag die gelijk is aan de stijging van het Consumentenprijsindexcijfer 'Alle bestedingen' van december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de toeslagverlening plaatsvindt ten opzichte van december van het daaraan voorafgaande jaar. Hierbij wordt uitgegaan van het Consumentenprijsindexcijfer alle bestedingen, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek. De verhoging van het pensioengevend salaris in enig jaar gaat evenwel niet uit boven de algemene loonronde zoals vastgesteld voor het betreffende kalenderjaar.

Op de opgebouwde aanspraken wordt jaarlijks per 1 mei een toeslag verleend die gelijk is aan de stijging van het Consumentenprijsindexcijfer 'Alle bestedingen' van december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de toeslagverlening plaatsvindt ten opzichte van december van het

daaraan voorafgaande jaar. Hierbij wordt uitgegaan van het Consumentenprijsindexcijfer alle bestedingen, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Voor de toeslagverlening zoals bedoeld in dit lid is een technische voorziening gevormd. De toeslagverlening wordt uit die technische voorziening gefinancierd.

Artikel 14 Scheiding

14.1 Op welk partnerpensioen behoudt de partner aanspraak na scheiding?

Voor toepassing van dit lid en de leden 2 en 3 wordt onder scheiding verstaan: echtscheiding, ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed, beëindiging van een geregistreerd partnerschap anders dan door overlijden of vermissing en beëindiging van een partnerrelatie tussen twee ongehuwd samenwonenden. Omzetting van een geregistreerd partnerschap in een huwelijk of omzetting van een partnerrelatie tussen twee ongehuwd samenwonenden in een huwelijk of in een geregistreerd partnerschap is geen scheiding in de zin van dit lid.

Bij scheiding behoudt de gewezen partner van de (gewezen) deelnemer of van de gepensioneerde aanspraak op een premievrij partnerpensioen (het bijzonder partnerpensioen). De hoogte van dit premievrije partnerpensioen is gelijk aan het partnerpensioen waarop recht zou bestaan als de deelneming aan deze pensioenregeling op de datum van scheiding zou zijn geëindigd.

Ingeval de deelneming al is geëindigd, is het premievrije partnerpensioen gelijk aan het premievrije partnerpensioen waarop recht is ontstaan bij het beëindigen van de deelneming, vermeerderd met de eventueel daarop verleende toeslagen.

14.2 Wanneer begint en wanneer eindigt het bijzonder partnerpensioen?

Het bijzonder partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde overlijdt. Het wordt uitgekeerd tot en met de laatste dag van de maand waarin de gerechtigde tot het bijzonder partnerpensioen overlijdt.

14.3 Kan de aanspraak op partnerpensioen bij scheiding worden afgekocht?

Als de op grond van lid 1 van dit artikel aan de gewezen partner toekomende aanspraak op een premievrij partnerpensioen lager is dan het wettelijk afkoopbedrag, heeft het Pensioenfonds het recht deze aanspraak af te kopen. Het wettelijk afkoopbedrag is opgenomen in Bijlage 4. Als het Pensioenfonds gebruik wil maken van dit recht op afkoop, informeert het de gewezen partner daarover binnen zes maanden na de melding van de scheiding en betaalt het de afkoopwaarde binnen die termijn van zes maanden uit. De afkoopsom wordt uitbetaald onder inhouding van verschuldigde belastingen en wettelijke heffingen.

Voor de bepaling van de hoogte van de afkoopsom wordt door de Raad van Bestuur een afkoopvoet vastgesteld. In Bijlage 2 van dit pensioenreglement is in onderdeel 1 de geldigheidsduur en in onderdeel 3 de afkoopvoet te vinden.

14.4 Op welk ouderdomspensioen behoudt de partner aanspraak na scheiding?

Voor toepassing van dit lid en de leden 5 en 6 wordt onder scheiding verstaan echtscheiding, scheiding van tafel en bed en beëindiging van een geregistreerd partnerschap anders dan door overlijden, vermissing of een aansluitend huwelijk tussen dezelfde partners.

Bij scheiding krijgt de gewezen partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde conform de *Wet verevening pensioenrechten bij scheiding* recht op uitbetaling van de helft van het ouderdomspensioen dat tijdens het huwelijk of geregistreerd partnerschap is opgebouwd. Dit recht op uitbetaling ontstaat tegenover het Pensioenfonds, mits binnen twee jaar na de scheiding aan het Pensioenfonds van die scheiding melding is gedaan door middel van het daartoe bestemde formulier als bedoeld in de *Wet verevening pensioenrechten bij scheiding*. Het Pensioenfonds verstrekt de gewezen partner een bewijsstuk van het ouderdomspensioen waarop de verevening wordt gebaseerd. De (gewezen) deelnemer of gepensioneerde ontvangt daarvan een afschrift.

Het Pensioenfonds zal evenwel meewerken aan verevening of conversie indien er na het verstrijken van de hierboven genoemde twee jaar na de scheiding een verzoek hiertoe wordt ontvangen met akkoord van (gewezen) deelnemer of gepensioneerde en de ex-partner.

Van het in de tweede zin van dit lid bepaalde kan worden afgeweken als de (gewezen) partners bij voorwaarden in verband met de partnerrelatie of in een schriftelijke overeenkomst met het oog op de scheiding anders overeenkomen.

Er is geen recht op uitbetaling van een deel van het ouderdomspensioen als op het tijdstip van scheiding het deel van het ouderdomspensioen, waarop recht op uitbetaling ontstaat kleiner is dan het wettelijk afkoopbedrag. Het wettelijk afkoopbedrag is opgenomen in Bijlage 4.

Er is geen recht op verevening bij de beëindiging van de partnerrelatie tussen twee ongehuwd samenwonenden.

14.5 Wanneer begint en wanneer eindigt het recht op uitbetaling van ouderdomspensioen van de gewezen partner?

Het recht op uitbetaling gaat in op het moment dat de (gewezen) deelnemer de pensioendatum bereikt of de eerdere datum waarop het ouderdomspensioen ingaat.

Indien de (gewezen) deelnemer het ouderdomspensioen eerder dan de pensioendatum laat ingaan, zal het aan de gewezen partner toekomende recht op uitbetaling van een deel van het ouderdomspensioen actuariael worden gekort.

Het recht op uitbetaling bestaat tot en met de laatste dag van de maand waarin de gepensioneerde overlijdt of indien eerder, de laatste dag van de maand waarin de gewezen partner overlijdt.

Na overlijden van de gewezen partner, wordt het verevend ouderdomspensioen weer aan de gepensioneerde uitgekeerd, tenzij is gekozen voor conversie zoals omschreven in artikel 14.6.

14.6 Conversie

Op grond van de *Wet verevening pensioenrechten bij scheiding* kunnen de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde en de gewezen partner een afwijkende regeling overeenkomen, waarbij het aan de gewezen partner toekomende deel van het ouderdomspensioen en het aan hem/haar toekomende bijzondere partnerpensioen (volgend uit artikel 14.1) onherroepelijk worden omgezet in een eigen aanspraak op ouderdomspensioen ten behoeve van de gewezen partner (conversie). De gewezen partner heeft alsdan dezelfde keuzemogelijkheden als de (gewezen) deelnemer zoals beschreven in hoofdstuk 5. Het ouderdomspensioen eindigt bij het overlijden van de gewezen partner. Een dergelijke regeling is slechts geldig indien het Pensioenfonds zich schriftelijk bereid heeft verklaard het daaruit voortvloeiende risico te dekken. Het Pensioenfonds verstrekt de gewezen partner een bewijsstuk van de eigen aanspraak op ouderdomspensioen. De (gewezen) deelnemer of gepensioneerde ontvangt daarvan een afschrift en een opgave van het verminderde pensioen. Na overlijden van de gewezen partner kunnen er geen aanspraken herleven zoals bedoeld in artikel 7.10.

14.7 Welke datum geldt als datum van scheiding?

Als datum van echtscheiding, ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed, of beëindiging van het geregistreerd partnerschap anders dan door overlijden, vermissing of een aansluitend huwelijk tussen dezelfde partners, geldt de datum waarop de beschikking tot echtscheiding, ontbinding of beëindiging is ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand.

Als datum van scheiding van tafel en bed geldt de datum waarop de beschikking is ingeschreven in het huwelijksgoederenregister.

Als beëindigingsdatum van de partnerrelatie tussen twee ongehuwd samenwonenden geldt de datum die is vermeld op door beide partijen ondertekende gelijkkluidende verklaringen waarmee het einde van de periode van samenwonen aan het Pensioenfonds is medegedeeld. De handtekeningen dienen door een notaris te worden gewaarmerkt.

Bij twijfel omtrent de datum van beëindiging van de gezamenlijke huishouding geeft het bevolkingsregister de doorslag. Bij ontbreken van een dergelijke verklaring beslist de Raad van Bestuur.

14.8 In hoeverre is de aanspraak op bijzonder partnerpensioen, het verevend ouderdompensioen of de eigen aanspraak op ouderdompensioen van de gewezen partner waardevast?

Artikel 22.3 is van overeenkomstige toepassing op de aanspraak op bijzonder partnerpensioen en een eigen aanspraak op ouderdompensioen van de gewezen partner.

Voor het recht op uitbetaling jegens het Pensioenfonds van het deel van het ouderdompensioen van de vereveningsgerechtigde gewezen partner dat is vastgesteld met inachtneming van artikel 14.4 geldt het volgende. Indien het ouderdompensioen van een (gewezen) deelnemer of gepensioneerde wordt verhoogd of verlaagd, wordt het bedrag dat voor de gewezen partner is vastgesteld op basis van artikel 14.4 verhoogd of verlaagd met een evenredig deel van de verhoging of verlaging van het pensioen. Met verhoging van het ouderdompensioen wordt een toeslag bedoeld in de zin van artikel 1 van de Pensioenwet. Met een verlaging wordt een vermindering op grond van artikel 24.4 van dit pensioenreglement bedoeld.

Artikel 15 Verlof en tijdelijk minder werken

15.1 Verzekering ingeval van arbeidsongeschiktheid en overlijden bij verlof of tijdelijk minder werken

Als de deelnemer betaald dan wel onbetaald verlof opneemt zoals bedoeld in *artikel 10a van het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965*, wordt de verzekering voor de gevolgen van overlijden tijdens deelnemerschap (partnerpensioen, aanvullend partnerpensioen en wezenpensioen) en arbeidsongeschiktheid voortgezet, met een maximum van 12 maanden in geval van sabbatsverlof.

Als de deelnemer op grond van verlof zoals bedoeld in *artikel 10a van het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965*, gedurende een vooraf schriftelijk overeengekomen periode, minder gaat werken dan het aantal uren dat bij de werkgever geldt voor werknemers met een voltijdsdienstverband, wordt de verzekering voor de gevolgen van overlijden (partnerpensioen, aanvullend partnerpensioen en wezenpensioen) en arbeidsongeschiktheid voortgezet.

Voor de voortzetting van de verzekeringen wordt uitgegaan van de deeltijdfactor direct voorafgaand aan het verlof.

15.2 Onbetaald verlof

Als de deelnemer onbetaald verlof opneemt, zoals onbetaald ouderschaps- of langdurend zorgverlof, geldt het volgende:

- de pensioenopbouw wordt bij voltijds onbetaald verlof niet voortgezet (tijdens het verlof);
- bij deeltijds onbetaald verlof wordt de pensioenopbouw gedeeltelijk voortgezet op basis van het percentage gewerkte uren (tijdens het verlof);
- de verzekering voor de gevolgen van overlijden (partnerpensioen en wezenpensioen) en arbeidsongeschiktheid wordt voortgezet zoals omschreven in artikel 15.1.

15.3 Betaald verlof

Als de deelnemer betaald verlof opneemt, zoals zwangerschaps-, calamiteiten-, geboorteverlof, aanvullend geboorte- of kortdurend zorgverlof geldt het volgende:

- de pensioenopbouw wordt voortgezet op basis van het salaris en de geldende deeltijdfactor direct voorafgaand aan het verlof;
- de verzekering voor de gevolgen van overlijden (partnerpensioen en wezenpensioen) en arbeidsongeschiktheid worden voortgezet zoals omschreven in 15.1.

15.4 Hoe hoog is het partnerpensioen bij overlijden van de deelnemer tijdens onbetaald verlof?

De dekking van het partnerpensioen blijft tijdens de opname van onbetaald verlof voor een periode van maximaal 18 maanden ongewijzigd in stand.

De deelnemer heeft het recht het Pensioenfonds drie maanden voor het verstrijken van de periode van 18 maanden te verzoeken om de verzekering voor eigen rekening, dan wel met een bijdrage van de Bijdragende Onderneming, voort te zetten. De Raad van Bestuur zal, na overleg met de Bijdragende Onderneming, de deelnemer voor het verstrijken van de periode mededelen of, en zo ja onder welke voorwaarden, zij dit wil toestaan.

Hoofdstuk 5. KEUZEMOGELIJKHEDEN BIJ PENSIONERING

Artikel 16 Keuzemogelijkheden bij pensionering

16.1 Welke keuzemogelijkheden heeft de (gewezen) deelnemer bij pensionering?

Bij pensionering heeft de (gewezen) deelnemer de volgende keuzemogelijkheden:

- vervroegen van het volledige ouderdomspensioen (artikel 17);
- vervroegen van een gedeelte van het ouderdomspensioen (artikel 18);
- uitruilen van partnerpensioen in ouderdomspensioen (artikel 19);
- uitruilen van ouderdomspensioen in partnerpensioen (artikel 20);
- gebruikmaken van de hoog-laagregeling (artikel 21).

In Bijlage 2 van dit pensioenreglement is in onderdeel 1 de geldigheidsduur opgenomen en in onderdeel 2 zijn de ruilvoeten die bij deze keuzemogelijkheden behoren te vinden. De ruilvoeten kunnen door de Raad van Bestuur worden gewijzigd. De ruilvoeten zijn voor mannen en vrouwen gelijk en zijn vastgesteld op basis van collectieve actuariële gelijkwaardigheid.

16.2 Hoe maakt de (gewezen) deelnemer zijn keuzes kenbaar?

Als de deelnemer gebruik wil maken van de mogelijkheid om zijn pensioen te vervroegen zoals bedoeld in artikel 17 en 18, informeert hij de werkgever schriftelijk uiterlijk zes maanden voor de gewenste ingangsdatum van het ouderdomspensioen.

Als de gewezen werknemer gebruik wil maken van de mogelijkheid om zijn pensioen te vervroegen zoals bedoeld in artikel 17 en 18, informeert hij het Pensioenfonds schriftelijk uiterlijk drie maanden voor de gewenste ingangsdatum van het ouderdomspensioen.

De (gewezen) deelnemer wordt voorafgaand aan pensionering geïnformeerd over de overige keuzemogelijkheden. Indien de (gewezen) deelnemer hier gebruik van wil maken, informeert hij het Pensioenfonds schriftelijk uiterlijk drie maanden voor de gewenste ingangsdatum van zijn pensioen.

16.3 Kunnen gemaakte keuzes worden gewijzigd?

Als de (gewezen) deelnemer eenmaal gebruik heeft gemaakt van een keuzemogelijkheid binnen dit pensioenreglement, dan is deze keuze onherroepelijk. De (gewezen) deelnemer kan dus niet terugkomen op een eerder gemaakte keuze.

Artikel 17 Vervroegen van het volledige ouderdomspensioen

17.1 Tot wanneer kan het ouderdomspensioen worden vervroegd?

De (gewezen) deelnemer kan, op zijn vroegst vanaf de eerste dag van de maand volgend op zijn 57e verjaardag, het ouderdomspensioen eerder dan de pensioendatum laten ingaan als hij op dat moment stopt met werken. Als de (gewezen) deelnemer het ouderdomspensioen laat ingaan op een datum die is gelegen 10 jaar of meer vóór de AOW-gerechtigde leeftijd, dient de (gewezen) deelnemer aan het pensioenfonds te verklaren dat hij geen inkomensgenererende activiteiten meer onderneemt en evenmin de intentie heeft deze in de toekomst nog te gaan verwerven.

17.2 Kan een volledig arbeidsongeschikte het ouderdomspensioen vervroegen?

Iemand die volledig arbeidsongeschikt is en recht heeft op pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid zoals bedoeld in artikel 13, kan het ouderdomspensioen uitsluitend vervroegen tot de eerste dag van de maand volgend op de dag waarop diegene de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt.

17.3 Wat is de basis voor de berekening van vervroegd pensioen?

Het vervroegd pensioen wordt berekend op basis van de waarde van de aanspraken die op de vervroegde pensioendatum zijn opgebouwd, gecorrigeerd met de factoren zoals in bijlage 2 opgenomen en beschreven.

Artikel 18 Deeltijdpensioen

18.1 Tot wanneer kan het ouderdomspensioen gedeeltelijk worden vervroegd?

Als de deelnemer en de werkgever dit schriftelijk overeenkomen, kan het ouderdomspensioen op zijn vroegst gedeeltelijk ingaan vanaf de eerste dag van de maand volgend op de 55e verjaardag van de deelnemer. Gedeeltelijk met pensioen gaan is alleen toegestaan als de deelnemer een dienstverband bij de werkgever blijft vervullen dat ten minste gelijk is aan 50% van de arbeidsduur die hoort bij een voltijd dienstverband. De omvang van het deel van het ouderdomspensioen dat wordt vervroegd komt overeen met het percentage dat de deelnemer minder gaat werken.

Deze gedeeltelijke pensionering duurt maximaal twee jaar; daarna gaat het ouderdomspensioen volledig in. Het ouderdomspensioen gaat in ieder geval volledig in op de eerste dag van de maand volgend op de 68e verjaardag van de deelnemer.

Als de deelnemer het ouderdomspensioen gedeeltelijk vervroegt, geldt voor het vervroegde deel het bepaalde in artikel 17.3.

18.2 Wanneer kan het ouderdomspensioen niet gedeeltelijk worden vervroegd?

De gewezen deelnemer en de volledig arbeidsongeschikte met recht op pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid zoals bedoeld in artikel 13, kunnen niet kiezen voor vervroegen van een gedeelte van het ouderdomspensioen.

18.3 Wat gebeurt er met de pensioenopbouw bij gedeeltelijke vervroeging?

Bij gedeeltelijke vervroeging wordt de opbouw van het ouderdomspensioen en de verzekering voor arbeidsongeschiktheid voortgezet voor het deel dat niet vervroegd wordt. Daarbij wordt uitgegaan van een deeltijd dienstverband.

De opbouw en de verzekering van het partnerpensioen en het wezenpensioen wordt bij gedeeltelijke vervroeging voortgezet, waarbij de deelnemingsjaren na ingang van het deeltijdpensioen worden vermenigvuldigd met de in die periode geldende deeltijdfactor.

Artikel 19 Uitrusten van partnerpensioen in ouderdomspensioen

19.1 Wat is uitrusten van partnerpensioen in ouderdomspensioen?

De (gewezen) deelnemer kan ervoor kiezen om het volledige partnerpensioen om te zetten in een hoger recht op ouderdomspensioen. Het wezenpensioen komt niet voor uitrusten in aanmerking.

19.2 Op welk moment vindt uitrusten van partnerpensioen in ouderdomspensioen plaats?

De omzetting van partnerpensioen in hoger ouderdomspensioen vindt plaats op de dag dat het ouderdomspensioen volledig ingaat.

Als de (gewezen) deelnemer een partner heeft die in aanmerking zou komen voor partnerpensioen, vindt deze omzetting alleen plaats wanneer de partner hiermee schriftelijk heeft ingestemd. Deze instemming moet op het keuzeformulier zijn opgenomen. Het keuzeformulier wordt alleen in behandeling genomen als het is voorzien van een door een notaris verstrekt waarmerk dat de handtekeningen van de (gewezen) deelnemer en van de partner op echtheid is gecontroleerd. De kosten voor het waarmerken van het keuzeformulier door een notaris komen voor rekening van het Nederlands Afzonderlijk Vermogen van het Pensioenfonds. Het Pensioenfonds kan een notaris aanwijzen.

De omzetting van partnerpensioen in een hogere aanspraak op ouderdomspensioen vindt automatisch plaats als de (gewezen) deelnemer geen partner heeft die voor het partnerpensioen in aanmerking komt.

19.3 Hoeveel partnerpensioen kan worden uitgeruild?

Het bijzonder partnerpensioen dat op grond van artikel 14 (scheiding) toekomt aan de gewezen partner van de (gewezen) deelnemer, komt niet voor uitrusten in aanmerking.

Het is uitsluitend mogelijk om het gehele partnerpensioen uit te ruilen in ouderdompensioen. Na uitruil is er geen partnerpensioen meer verzekerd.

Artikel 20 Uitruil van ouderdompensioen in partnerpensioen

20.1 Wat is uitruil van ouderdompensioen in partnerpensioen?

De (gewezen) deelnemer kan ervoor kiezen om een deel van de opgebouwde aanspraak op ouderdompensioen om te zetten in een hogere aanspraak op partnerpensioen, conform de bepalingen van Bijlage 2.

20.2 Op welk moment vindt uitruil van ouderdompensioen in partnerpensioen plaats?

De omzetting van ouderdompensioen in een hogere aanspraak op partnerpensioen kan plaatsvinden bij beëindiging van de deelneming en in het laatste jaar voor ingang van het ouderdompensioen. De omzetting vindt plaats op de dag dat de deelnemer de deelneming beëindigt, respectievelijk op de dag dat het ouderdompensioen volledig ingaat. In het laatste geval past het Pensioenfonds de volgorde toe zoals deze is opgenomen in Bijlage 2.

20.3 Hoeveel ouderdompensioen kan worden uitgeruild?

Bij uitruil van ouderdompensioen in partnerpensioen wordt een zodanige hoeveelheid ouderdompensioen uitgeruild dat het totale partnerpensioen, met inbegrip van de eventuele aanspraak op bijzonder partnerpensioen zoals verkregen op grond van artikel 14.1 na omzetting, 70% is van de resterende aanspraak op ouderdompensioen op de pensioendatum.

Het ouderdompensioen waarop de ex-partner van de (gewezen) deelnemer recht heeft conform artikel 14.4 komt niet voor uitruil in aanmerking.

Artikel 21 Hoog-laagregeling

21.1 Wat is de hoog-laagregeling?

De (gewezen) deelnemer heeft eenmalig de mogelijkheid om te kiezen voor een ouderdompensioen waarvan de uitkeringen gedurende een bepaalde periode hoger zijn dan de uitkeringen na afloop van die periode, conform de bepalingen van Bijlage 2.

21.2 Wanneer gaat de hoog-laagregeling in?

De hoog-laagregeling gaat in op de dag dat het ouderdompensioen volledig ingaat. Dit geldt ook voor de deelnemer die gebruik maakt van de mogelijkheid van deeltijdpensionering als beschreven in artikel 18.

21.3 Hoe lang kan de eerste uitkeringsperiode zijn?

Voor de toepassing van artikel 21.4a loopt de eerste periode naar keuze:

- a) vijf jaar na de volledige pensionering;
- b) tien jaar na de volledige pensionering.

Voor de toepassing van artikel 21.4b loopt de eerste periode vanaf de ingangsdatum van het ouderdompensioen tot de eerste dag van de maand volgend op de dag waarop de (gewezen) deelnemer de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt zoals deze gold bij ingang van het ouderdompensioen.

21.4a Wat is de verhouding tussen de hoge en de lage uitkering?

De hoogte van het ouderdompensioen kan bij toepassing van artikel 21.3 uitsluitend zodanig worden gevarieerd dat het laagste jaarlijkse ouderdompensioen de resterende periode 75 procent bedraagt van de hoogste uitkering.

21.4b Is er een extra hoge uitkering mogelijk voor de AOW-gerechtigde leeftijd in verband met het ontbreken van de AOW?

Als de deelnemer ervoor kiest om het ouderdomspensioen te laten ingaan vóór de AOW-gerechtigde leeftijd, dan kan hij kiezen voor een extra hoge uitkering in de periode tussen de vervroegde ingangsdatum van het pensioen en zijn AOW-gerechtigde leeftijd zoals deze geldt op de ingangsdatum van het ouderdomspensioen. De extra verhoging bestaat naar de keuze van de deelnemer uit een bedrag ter grootte van één- of tweemaal de AOW-uitkering voor een gehuwde, inclusief vakantie-uitkering en exclusief toeslagen. De hoogte ervan staat vermeld in Bijlage 4.

Als de AOW-gerechtigde leeftijd van een gepensioneerde in de periode gelegen tussen de ingangsdatum van het ouderdomspensioen en de AOW-gerechtigde leeftijd wordt verhoogd, wordt de gepensioneerde de keuze geboden om de duur van zijn hogere pensioenuitkering te verlengen naar de nieuw vastgestelde AOW-gerechtigde leeftijd. De keuze dient uiterlijk gemaakt te zijn bij het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd van de gepensioneerde die gold voordat de AOW-gerechtigde-leeftijd van de gepensioneerde werd verhoogd. Hierbij zal de eerder vastgestelde levenslange lagere pensioenuitkering verder worden verlaagd. Als de AOW-gerechtigde leeftijd van een gepensioneerde in de periode gelegen tussen de ingangsdatum van het ouderdomspensioen en de AOW-gerechtigde leeftijd wordt verlaagd, wordt de gepensioneerde de keuze geboden om de duur van zijn hogere pensioenuitkering aan te passen naar de nieuw vastgestelde AOW-gerechtigde leeftijd. De keuze dient uiterlijk gemaakt te zijn bij het bereiken van de lagere AOW-gerechtigde leeftijd. Hierbij zal de eerder vastgestelde levenslange lagere pensioenuitkering worden verhoogd.

De flexibiliseringsfactoren voor AOW-overbrugging staan vermeld in Bijlage 2.

21.5 Wat zijn de gevolgen van de hoog-laagregeling voor het partner- en wezenpensioen?

De hoogte van het partnerpensioen en het wezenpensioen bij overlijden van de gepensioneerde blijven bij toepassing van de hoog-laagregeling ongewijzigd.

Hoofdstuk 6. MET PENSIOEN

Artikel 22 Pensioenuitkering

22.1 Hoe wordt het pensioen uitgekeerd?

Alle pensioenen die uit deze pensioenregeling voortvloeien, worden in euro's uitgekeerd in maandelijkse termijnen, uiterlijk de 20e dag van iedere maand.

Het Pensioenfonds is bevoegd de uitkering van het pensioen afhankelijk te stellen van een bewijs van in leven zijn.

De pensioenen worden uitgekeerd aan de pensioengerechtigden, met uitzondering van het wezenpensioen van het kind dat minderjarig is. Deze uitkering wordt aan de wettelijke vertegenwoordiger(s) van het kind uitbetaald.

De pensioenen worden uitgekeerd onder aftrek van de wettelijk opgelegde inhoudingen.

22.2 Maximering

Pensioenaanspraken en pensioenrechten ingevolge dit pensioenreglement gaan niet uit boven de begrenzingen voor een pensioenregeling op basis van het in dit pensioenreglement opgenomen stelsel in de zin van de Wet op de loonbelasting 1964.

22.3 In hoeverre blijven pensioenrechten van pensioengerechtigden en pensioenaanspraken van gewezen deelnemers waardevast?

Op de pensioenrechten van pensioengerechtigden en pensioenaanspraken van gewezen deelnemers en gewezen partners kan jaarlijks per 1 mei toeslag worden verleend van maximaal 90% van de stijging van het Consumentenprijsindexcijfer 'Alle bestedingen, afgeleid' van december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de toeslagverlening plaatsvindt ten opzichte van december van het daaraan voorafgaande jaar. Hierbij wordt uitgegaan van het Consumentenprijsindexcijfer alle bestedingen, afgeleid, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

De verhoging in enig jaar gaat evenwel niet uit boven het maximum van de algemene loonronde(s) zoals vastgesteld in de periode van 2 januari van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de toeslagverlening plaatsvindt tot en met 1 januari van het jaar dat de toeslagverlening plaatsvindt. De Raad van Bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd. De toeslagverlening wordt uit aanvullende premie van de Bijdragende Ondernemingen gefinancierd.

Toeslagverlening vindt pas plaats nadat de aanvullende premie door de Bijdragende Ondernemingen is voldaan.

Als de Bijdragende Ondernemingen in enig jaar een extra aanvullende premie voor toeslagverlening hebben betaald, kan de Raad van Bestuur in dat jaar besluiten tot een incidentele toeslagverlening.

Op de pensioenaanspraken van de gewezen werknemer die recht heeft op pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid zoals bedoeld in artikel 13.3 wordt jaarlijks per 1 mei een toeslag verleend die gelijk is aan de stijging van het Consumentenprijsindexcijfer 'Alle bestedingen' van december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de toeslagverlening plaatsvindt ten opzichte van december van het daaraan voorafgaande jaar. Hierbij wordt uitgegaan van het Consumentenprijsindexcijfer alle bestedingen, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

22.4 Op welke pensioenen wordt toeslagen verleend?

Op de volgende pensioenaanspraken en pensioenrechten wordt toeslag verleend zoals omschreven in lid 22.3:

- a) de aanspraak op ouderdomspensioen van de gewezen deelnemer;
- b) de aanspraak op partnerpensioen ten behoeve van de partner van de gewezen deelnemer of gepensioneerde;
- c) de aanspraken op wezenpensioen ten behoeve van de kinderen van de gewezen deelnemer of gepensioneerde;
- d) de ingegane ouderdomspensioenen;
- e) de ingegane partnerpensioenen en de ingegane aanvullend partnerpensioenen;
- f) de ingegane wezenpensioenen;
- g) de ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen;
- h) de aanspraak op bijzonder partnerpensioen zoals bedoeld in artikel 14.1;
- i) de eigen aanspraak op ouderdomspensioen van de gewezen partner zoals bedoeld in artikel 14.6.

22.5 Wijziging toeslagbeleid

Indien op enig moment het toeslagbeleid zoals vastgelegd in dit artikel wijzigt, zullen deze wijzigingen ook van toepassing zijn voor de gewezen deelnemer, gewezen partner en de pensioengerechtigden.

Hoofdstuk 7. OVERGANGSBEPALINGEN

Artikel 23 Overgangsbepalingen

23.1 Voor wie gelden de overgangsbepalingen per 1 januari 2015?

De overgangsbepalingen van lid 2 geldt voor deelnemers, die op 31 december 2014 deelnemer waren aan Pensioenreglement C en op 1 januari 2015 een arbeidsovereenkomst met de werkgever hebben.

23.2 Wat houden de overgangsbepalingen per 1 januari 2015 in?

De tot en met 31 december 2014 op basis van Pensioenreglement C opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen, met inbegrip van de aanspraken zoals die zijn verkregen op grond van de overgangsbepalingen in artikel 24 van Pensioenreglement C, worden per 1 januari 2015 nominaal omgezet in pensioenaanspraken op grond van het onderhavige pensioenreglement.

23.3 Lopende uitkeringen per 1 januari 2015 van aanvullend partnerpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen

Op uitkeringen van tijdelijk partnerpensioen die zijn ingegaan voor 1 januari 2014 is artikel 8.4 van toepassing. Op uitkeringen van arbeidsongeschiktheidspensioen die zijn ingegaan voor 1 januari 2014 is artikel 10.4 van toepassing.

23.4 Lopende pensioenopbouw per 1 januari 2015 bij arbeidsongeschiktheid

Voor deelnemers voor wie de pensioenopbouw wegens arbeidsongeschiktheid reeds voor 1 januari 2014 is aangevangen geldt met ingang van 1 januari 2015 dit Pensioenreglement D, met dien verstande dat het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen actuariael neutraal herrekend wordt naar een pensioenrichtleeftijd van 65 jaar.

23.5 Overgangsbepalingen per 1 januari 2018

Voor degene die op 31 december 2017 aanspraak op ouderdomspensioen had in de zin van het op 31 december 2017 geldende pensioenreglement en het ouderdomspensioen niet ingaat op 1 januari 2018, is de waarde van het op 31 december 2017 opgebouwde ouderdomspensioen aangewend voor de verwerving van een aanspraak op ouderdomspensioen op basis van dit vanaf 1 januari 2018 geldende pensioenreglement. Daartoe wordt het op 31 december 2017 opgebouwde ouderdomspensioen, per 1 januari 2018 verhoogd op collectief actuariael gelijkwaardige wijze met een sekseneutrale omzettingsvoet die is vastgelegd in bijlage 5 bij dit pensioenreglement. Deze omzetting is gedaan conform artikel 83 van de pensioenwet. De verhoging van het ouderdomspensioen heeft geen gevolgen voor de hoogte van het op 31 december 2017 opgebouwde partner- en wezenpensioen.

23.6 Overgangsbepalingen per 1 januari 2019

Als de deelneming is geëindigd voor 1 januari 2019 vervallen de pensioenaanspraken van een gewezen deelnemer indien op basis van de tot het tijdstip van beëindiging opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen de uitkering van het ouderdomspensioen op jaarbasis op de pensioendatum niet meer zal bedragen dan € 2,- per jaar. Het Pensioenfonds informeert de betreffende gewezen deelnemers hierover.

De wijzigingen in artikel 14.8 en 22.4 voor de vereveningsgerechtigde gewezen partner gelden uitsluitend voor de verhoging van het recht op uitbetaling vanaf 19 september 2018.

23.7 Overgangsbepalingen per 1 januari 2021

Voor alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden zal in het eerste jaar van overgang (2021) éénmalig de toeslag die per 1 mei wordt vastgesteld, gebaseerd worden op basis van de stijging van het (afgeleide) Consumentenprijsindex cijfers van december 2020 ten opzichte van september 2019 op de wijze zoals beschreven in bovenstaande artikelen in dit pensioenreglement (artikel 4.11, 13.7 en 22.3).

Voor degenen voor wie de laatste dag als deelnemer valt tussen 1 januari 2021 en 30 april 2021 (beide dagen inbegrepen) zal per 1 mei de toeslag worden toegekend zoals die wordt bepaald voor deelnemers conform artikel 4.11.

Hoofdstuk 8. ONVOORZIENE GEVALLEN EN OVERIG

Artikel 24 Recht op wijziging van de pensioenovereenkomst of verlaging van de premiebetaling door de werkgever

24.1 Wanneer kan de pensioenovereenkomst gewijzigd worden?

In het arbeidsvoorwaardenoverleg tussen de werkgever en de ondernemingsraad kunnen wijzigingen in de de pensioenovereenkomst worden ingebracht. De werkgever kan een wijziging in de pensioenovereenkomst voorstellen nadat hij daarvoor in het arbeidsvoorwaardenoverleg tussen werkgever en ondernemingsraad de instemming van de ondernemingsraad heeft verkregen.

De werkgever kan, na verkregen instemming van de ondernemingsraad, de pensioenovereenkomst zonder instemming van de individuele werknemer wijzigen indien er sprake is van een zodanig zwaarwichtig belang van de werkgever dat het belang van de werknemer dat door de wijziging zou worden geschaad daarvoor naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid moet wijken.

In geval van wijziging van de pensioenovereenkomst wordt het onderhavige pensioenreglement aangepast met inachtneming van de toepasselijke wettelijke regels en wordt het voorgelegd aan de Raad van Bestuur zodat deze de uitvoering ervan kan aanvaarden.

Bij wijziging van de bijlagen van het pensioenreglement is instemming van de ondernemingsraad niet vereist. Wijziging van de bijlagen vallen onder het verbindend adviesrecht van de Pensioenraad.

24.2 Wanneer heeft de werkgever recht de premiebetaling te verlagen of te beëindigen?

De werkgever behoudt zich het recht voor om de premiebetaling te verminderen of te beëindigen in geval van een ingrijpende wijziging van omstandigheden. Wordt van dit recht gebruik gemaakt, dan zullen de nog op te bouwen pensioenaanspraken aan de gewijzigde omstandigheden worden aangepast. Reeds opgebouwde pensioenaanspraken blijven gehandhaafd.

Van ingrijpende wijziging van de omstandigheden is onder meer sprake als:

- op enig moment de wettelijke basisvoorzieningen ter verzorging van de deelnemer bij arbeidsongeschiktheid, ouderdom en/of ter verzorging van de nabestaanden van de deelnemer structureel worden gewijzigd. Het gaat hierbij niet om reguliere periodieke aanpassingen van de wettelijke regelingen, zoals indexeringen;
- de werkgever op grond van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 verplicht wordt deel te nemen in een bedrijfstakpensioenfonds;
- de werkgever komt te verkeren in een toestand van financieel onvermogen.

24.3 Welke voorwaarden gelden voor wijziging van de pensioenovereenkomst en verlaging of beëindiging van premiebetaling?

- Een vermindering of beëindiging van de premiebetaling door de werkgever of aanpassing van de pensioenovereenkomst kan uitsluitend leiden tot een vermindering van de pensioenaanspraken die nog moeten worden opgebouwd na het moment van vermindering of beëindiging van de premiebetaling.
- Als de werkgever voornemens is om gebruik te maken van het recht om de premiebetaling te verminderen of van het recht de pensioenovereenkomst aan te passen, is hij verplicht om dit onmiddellijk kenbaar te maken aan de deelnemers en aan het Pensioenfonds.

24.4 Kunnen bestaande pensioenaanspraken en -rechten worden verminderd?

Het Pensioenfonds kan verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten niet verminderen, tenzij in de uitzonderlijke situatie dat een Bijdragende Onderneming van het Nederlands Afzonderlijk Vermogen in het Pensioenfonds failliet gaat of wordt ontbonden en de andere Bijdragende Ondernemingen die behoren tot het Nederlands Afzonderlijk Vermogen niet bij machte zijn om de niet betaalde bijdragen en bijstorting van de failliete of ontbonden Bijdragende Onderneming ten laste te nemen;

Het Pensioenfonds informeert de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever schriftelijk over de vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten.

De vermindering, bedoeld in dit lid, kan op zijn vroegst een maand nadat de deelnemers, gewezen deelnemers en gewezen partners, werkgever en toezichthouder hierover geïnformeerd zijn, worden gerealiseerd. Voor pensioengerechtigden is die termijn drie maanden.

Artikel 25 Afkoop, vervreemding enz.

Behalve de in dit reglement en de *Pensioenwet* genoemde gevallen kunnen de pensioenaanspraken en pensioenrechten niet worden afgekocht, vervreemd of prijsgegeven en evenmin formeel of feitelijk tot voorwerp van zekerheid dienen.

Artikel 26 Klachten en geschillen - toepasselijk recht

Wanneer een aanspraakgerechtigde of pensioengerechtigde van mening is dat het Pensioenfonds tekort geschoten is in de bejegening of de uitvoering van zijn taken, kan hij dit door middel van een klacht onder de aandacht van het Pensioenfonds brengen. De hierbij te volgen procedure is beschreven in de klachten- en geschillenregeling van het Pensioenfonds.

Geschillen tussen het Pensioenfonds en een Nederlandse aanspraakgerechtigde of pensioengerechtigde in verband met dit pensioenreglement, kunnen worden voorgelegd aan de externe geschilleninstantie waarbij het Pensioenfonds is aangesloten. Daarvoor moet (in beginsel) wel eerst de interne klachtenprocedure bij het Pensioenfonds worden doorlopen. Het Pensioenfonds deelt bij afwijzing van een klacht de naam en adresgegevens van de externe geschilleninstantie mee. De toepasselijke regels bij de externe geschilleninstantie zijn vastgelegd in het van tijd tot tijd geldende reglement van die instantie.

Indien gewenst kan een gerechtigde een geschil ook direct aanhangig maken bij de bevoegde rechter in Nederland. Het is dus niet verplicht om eerst gebruik te maken van de externe geschilleninstantie alvorens het geschil mag worden voorgelegd aan die rechter.

Op de pensioenovereenkomst, het pensioenreglement daaronder begrepen, is Nederlands recht van toepassing.

Artikel 27 Bijzondere gevallen en hardheid

27.1 Kan de Raad van Bestuur afwijken van het bepaalde in dit reglement?

In bijzondere individuele gevallen kan de Raad van Bestuur, voor zover nodig, in overleg en met instemming van de betrokken Bijdragende Onderneming, afwijken van het bepaalde in dit pensioenreglement.

27.2 Onvoorziene gevallen

In alle gevallen waarin dit pensioenreglement niet voorziet, beslist de Raad van Bestuur, voor zover nodig, in overleg en met instemming van de betrokken Bijdragende Onderneming.

27.3 Hardheidsclausule

Indien de toepassing van dit reglement in een bepaald, niet van algemene aard zijnd, geval aanleiding zou geven tot bijzondere hardheid, is de Raad van Bestuur, voor zover nodig met instemming van de betrokken Bijdragende Onderneming bevoegd daarvan in zoverre af te wijken, dat aansluiting wordt gevonden bij de gedachten, die aan de opzet en het doel van het Pensioenfonds ten grondslag liggen.

Artikel 28 Wijziging van het pensioenreglement

Wijzigingen in het pensioenreglement kunnen eveneens van toepassing zijn op gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen werknemers voor wie de pensioenopbouw wordt voortgezet vanwege arbeidsongeschiktheid. Een dergelijke wijziging kan er niet toe leiden dat opgebouwde

aanspraken worden aangetast, behoudens het bepaalde in artikel 24.4. In ieder geval gelden voor eenieder de dan geldende ruil- en afkoopvoeten bij ingang van het pensioen (zie Bijlage 2).

Artikel 29 Inwerkingtreding en wijziging van het reglement

Het Pensioenreglement D is in werking getreden op 1 januari 2015 en vervangt vanaf die datum Pensioenreglement C voor de deelnemers die op 31 december 2014 en op 1 januari 2015 een arbeidsovereenkomst hadden met de werkgever.

Met ingang van 1 juli 2015 zijn artikel 9.4 (wanneer begint en eindigt het wezenpensioen) en artikel 22.2 (maximering) gewijzigd om aan te sluiten bij veranderingen in de wet.

Met ingang van 1 januari 2017 zijn artikel 17 en 18 aangepast in verband met gewijzigde wetgeving. Bijlage 2 is aangepast naar aanleiding van de nieuwe AG-2016 prognostetafel.

Met ingang van 1 september 2017 wordt Pensioenreglement D aangepast aan het beheer en de uitvoering door het ExxonMobil OFP.

Met ingang van 1 januari 2018 zijn artikel 6.5, 12.3b, 13.2, 13.7, 18.1, 20.2 en 22.2 gewijzigd om aan te sluiten bij de veranderingen in de wet. Artikel 23.5 is toegevoegd. Bijlage 1 en 2 zijn aangepast, Bijlage 5 is toegevoegd.

Met ingang van 1 januari 2019:

a. Zijn de bepalingen over beëindiging van de deelneming aangepast aan de Wet waardeoverdracht klein pensioen; b. Zijn de bepalingen over pensioenverevening aangepast aan de Verzamelwet Justitie en Veiligheid 2018.

c. Is de financiering van toeslagen voor arbeidsongeschikte deelnemers aangepast.

d. Is een spijtoptantenregeling ingevoegd voor gepensioneerden waarvoor na ingang van het pensioen de AOW-gerechtigde leeftijd wordt verhoogd op basis van de Verzamelwet pensioenen 2019.

Deze wijzigingen gelden vanaf 1 januari 2019 met uitzondering van de wijziging onder b die vanaf 19 september 2018 geldt.

Met ingang van 1 januari 2020:

a. Artikel 1.2 bevoegdheid tot opschorten toegevoegd

b. Artikel 8.4 aangepast om overlap uitkering aanvullend partnerpensioen en AOW te voorkomen

c. Artikel 21.4b aangepast i.v.m. verlaging AOW leeftijd

Met ingang van 1 januari 2021 zijn gewijzigd:

a. Artikel 4.11, 13.7, 22.3, 22.4 en 23.6 ivm wijziging peildatum en vaststellingsdatum indexatie

b. Artikel 14.4, alinea toegevoegd inzake medewerking verevening bij scheiding na verstrijken 2 jaar na scheiding

c. Artikel 15.1 tekst verduidelijkt en artikel 15.4 toegevoegd voor pensioenopbouw tijdens aanvullend geboorteverlof & kortdurend zorgverlof

d. Artikel 20.2 en 20.3, zoals ook 23.5 en 24.1 tekstueel verduidelijkt

Met ingang van 1 januari 2023:

a. is artikel 15 gewijzigd ivm uitbreiding betaald en onbetaald verlof

b. zijn meerdere artikelen gewijzigd ter verduidelijking, het betreft de artikelen 1.2, 1.3, 3.1, 6.2, 7.2, 7.6, 7.7, 8.2, 9.5, 9.6, 14.2, 17.3, 20.2, 23.3, 28 en bijlage 1.

c. is verwijzing naar levensloop verwijderd in artikel 15 en bijlage 1.

Met ingang van 1 januari 2024:

a. is artikel 4.6 gewijzigd ivm wijziging franchisebepaling

b. is artikel 9.6 verduidelijkt

c. zijn meerdere artikelen waaronder artikel 1.1, 1.2, 2.2, 8.1, 10, 13, 22.3 en bijlage 1 aangepast vanwege correctie definitie van diegene die premievrijstelling voor pensioenopbouw door arbeidsongeschiktheid hebben

d. is artikel 14.6 verduidelijkt inzake ouderdomspensioen gewezen partner bij conversie

e. is artikel 15.4 komen te vervallen

f. is artikel 17.1 gewijzigd ivm wettelijke wijziging intentieverklaring bij vervroeging pensioen

g. is artikel 26 gewijzigd ivm wettelijke wijziging inzake geschilleninstantie.

Opgemaakt te Machelen,

<p>Voor <u>ESSO NEDERLAND B.V.</u></p> <p>S. van Severen Directeur</p>	<p>Voor <u>ESSO NEDERLAND B.V.</u></p> <p>R.M. de Jong Directeur</p>
<p>Voor <u>EXXONMOBIL CHEMICAL HOLLAND B.V.</u></p> <p>S. van Severen Directeur</p>	<p>Voor <u>EXXONMOBIL CHEMICAL HOLLAND B.V.</u></p> <p>J.F. Alen Directeur</p>
<p>Voor <u>Het</u> <u>OFP</u></p> <p>N. Westra Bestuurder</p>	<p>Voor <u>Het</u> <u>OFP</u></p> <p>A.Cuypers Bestuurder</p>

Bijlage 1. BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

In dit reglement wordt verstaan onder:

Aanspraakgerechtigde

Persoon die onder dit Pensioenreglement begunstigde is voor een nog niet ingegaan pensioen.

Afkoop

Omzetting van de pensioenaanspraak of het pensioenrecht in een geldsom (de afkoopsom). Met de uitbetaling van die geldsom koopt het Pensioenfonds de verplichting tot het doen van pensioenuitkeringen af.

Algemene loonronde

De procentuele verhoging van de salarisschalen van de groep werknemers waartoe de deelnemer behoort of de gewezen deelnemer behoorde, op 1 januari van het betreffende kalenderjaar ten opzichte van die salarisschalen op 1 januari van het voorgaande kalenderjaar.

Anw-uitkering

De nabestaandenuitkering als bedoeld in artikel 17 lid 1 van de *Algemene nabestaandenwet*.

AOW

Uitkering die iedere Nederlandse ingezetene vanaf de dag waarop hij uitkeringsgerechtigd wordt, maandelijks op grond van de *Algemene Ouderdomswet* (AOW) ontvangt.

Arbeidsongeschiktheid

Arbeidsongeschiktheid in de zin van de *WAO* of de *WIA* voor zover ontstaan tijdens het dienstverband met de werkgever.

Bijdragende Onderneming

Een onderneming van de ExxonMobil groep gevestigd in Nederland, als bedoeld in artikel 3.1. (b) van de statuten van het Pensioenfonds, die het beheer en de uitvoering van dit pensioenreglement heeft toevertrouwd aan het Pensioenfonds, en die in dit pensioenreglement eveneens worden aangeduid door het begrip "**werkgever**".

Beheersovereenkomst

De overeenkomst tussen de Bijdragende Ondernemingen en het Pensioenfonds waarin de beheers- en werkingsregels van het Pensioenfonds worden vastgelegd

Collectieve actuariële gelijkwaardigheid

Van collectief actuariel gelijkwaardig is sprake als bij uitruil, vervroeging e.d. de ruilvoet op collectief niveau, dus binnen het gehele deelnemersbestand, leidt tot gelijkwaardigheid tussen de pensioenaanspraken die worden uitgeruild of vervroegd en de pensioenaanspraken die daarvoor worden teruggekregen.

Consumentenprijsindex

De Consumentenprijsindex (CPI) zoals gepubliceerd door het CBS (Centraal Bureau voor Statistiek).

Deelnemer

De werknemer of gewezen werknemer die op grond van dit reglement pensioenaanspraken verwerft jegens het Pensioenfonds.

Deeltijdfactor

De deeltijdfactor wordt vastgesteld door het in de arbeidsovereenkomst overeen gekomen aantal arbeidsuren te delen door het aantal uren dat bij de werkgever geldt voor werknemers met een voltijd dienstverband.

Financieringsplan: overeenkomst tussen het Pensioenfonds en de Bijdragende Ondernemingen, die de financieringsregels beschrijft die van toepassing zijn op de Bijdragende Ondernemingen.

Gepensioneerde

Pensioengerechtigde voor wie het ouderdomspensioen is ingegaan.

Geregistreeerde partner

De man of vrouw die als partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is geregistreerd in de registers van de burgerlijke stand op grond van artikel 1:80a BW.

Gewezen deelnemer

De werknemer of gewezen werknemer door wie op grond van dit Pensioenreglement geen pensioen meer wordt verworven en die bij beëindiging van de deelneming een pensioenaanspraak heeft behouden jegens het Pensioenfonds en nog geen gepensioneerde is.

Gewezen partner

1. De persoon van wie het huwelijk met de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is beëindigd door echtscheiding of door ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed;
2. De persoon van wie het geregistreeerde partnerschap met de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is beëindigd anders dan door overlijden of vermissing of een aansluitend huwelijk tussen dezelfde partners;
3. De persoon die als ongehuwd samenwonende partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde was aan te merken en waarvan de gezamenlijke huishouding (zoals bedoeld in artikel 14.7) is beëindigd;
4. In geval van pensioenverevening op grond van artikel 14.4, in aanvulling op het onder 1. en 2. bepaalde: de persoon die gescheiden is van tafel en bed van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde.

Hoog-laagregeling

Mogelijkheid om te kiezen voor een ouderdomspensioen dat, naar keuze gedurende vijf of tien jaar, hoger of lager is dan de daaropvolgende periode. De lage uitkering bedraagt 75 procent van de hoge uitkering.

IVA

Inkomensvoorziening volledig arbeidsongeschikten als bedoeld in de WIA.

Middelloonregeling

Pensioenregeling waarbij het over ieder jaar van deelneming op te bouwen pensioen wordt berekend over de in dat jaar geldende pensioengrondslag. Het te bereiken ouderdomspensioen is gelijk aan de som van het jaarlijks op te bouwen pensioen, met inbegrip van de daarop verleende toeslagen.

Nederlands Afzonderlijk Vermogen: het binnen het Pensioenfonds juridisch afgescheiden vermogen bestaande uit de activa en verplichtingen die betrekking hebben op de pensioenregeling van de Bijdragende Ondernemingen

Ouderdomspensioen

Maandelijks uitkering die de deelnemer vanaf de pensioendatum tot zijn overlijden ontvangt.

Partnerpensioen

Maandelijks uitkering aan de partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde die wordt uitgekeerd na het overlijden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde.

Pensioenaanspraak

Het recht op een nog niet ingegaan pensioen, met uitzondering van de toeslagverlening.

Pensioendatum

Datum waarop het ouderdomspensioen standaard ingaat; de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de (gewezen) deelnemer de 68-jarige leeftijd bereikt.

Pensioenfonds

ExxonMobil OFP, instelling voor bedrijfspensioenvoorziening naar Belgisch recht waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is te Hermeslaan 2, 1831 Machelen, ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder nummer 0432.957.916, toegelaten bij koninklijk besluit van 11 januari 1996 en ingeschreven bij de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) onder nummer 50.246

Pensioengerechtigde

Persoon voor wie op grond van dit pensioenreglement een pensioen is ingegaan.

Pensioengrondslag

De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris van de deelnemer, verminderd met de franchise. Voor de berekening van de pensioengrondslag wordt een voltijds pensioengevend salaris in aanmerking genomen van maximaal het bedrag dat is bedoeld in artikel 18ga van de Wet op de loonbelasting 1964.

Pensioenovereenkomst

Hetgeen tussen werkgever en werknemer is overeengekomen betreffende pensioen.

Pensioenraad

Een sociaal comité opgericht bij overeenkomst, gesloten tussen de Bijdragende Ondernemingen en het Pensioenfonds, die het Pensioenfonds al dan niet verbindend adviseert in materies die betrekking hebben op het Nederlands Afzonderlijk Vermogen en/of de uitvoering van de Nederlandse pensioenregeling en die tevens toeziet op de toepassing van het Nederlandse sociaal en arbeidsrecht voor de Nederlandse pensioenregelingen.

Pensioenrecht

Het recht op een ingegaan pensioen, met uitzondering van de toeslagverlening.

Pensioenreglement C

Het pensioenreglement van de Stichting Pensioenfonds Protector zoals dat luidde van 1 januari 2014 tot 31 december 2014 en hetgeen tot 1 september 2017 werd uitgevoerd door Protector en vanaf 1 september 2017 door het Pensioenfonds.

Premie

De in geld uitgedrukte periodiek vastgestelde structurele prestatie die verschuldigd is aan het Pensioenfonds en die is bestemd voor de verzekering van pensioen en de daaraan verbonden kosten.

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur van het Pensioenfonds.

Statuten

De statuten van het Pensioenfonds.

Stijging van de lonen

De algemene loonstijging bij de werkgever in het voorafgaande kalenderjaar.

Stijging van het Consumentenprijsindexcijfer 'Alle bestedingen'

De procentuele toename van het Consumentenprijsindexcijfer 'Alle bestedingen' van december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de toeslagverlening plaatsvindt ten opzichte van december van het daaraan voorafgaande jaar. Hierbij wordt uitgegaan van het Consumentenprijsindexcijfer alle bestedingen, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Stijging van het Consumentenprijsindexcijfer 'Alle bestedingen, afgeleid'

De procentuele toename van het Consumentenprijsindexcijfer 'Alle bestedingen, afgeleid' van december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de toeslagverlening plaatsvindt ten opzichte van december van het daaraan voorafgaande jaar. Hierbij wordt uitgegaan van het Consumentenprijsindexcijfer alle bestedingen, afgeleid, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Verzekering op risicobasis

Een verzekering die een uitkering verstrekt indien de verzekerde gebeurtenis plaatsvindt in een tijdvak waarin voor de betreffende verzekering een premie wordt betaald. Er wordt geen waarde opgebouwd die bij beëindiging van de verzekering behouden blijft. Bij het intreden van de gebeurtenis na afloop van het tijdvak waarin premie is betaald, vindt geen uitkering plaats.

Waardeaangroei

Onder waardeaangroei van de pensioenaanspraken wordt verstaan de op een kalenderjaar betrekking hebbende toename van de pensioenaanspraken, vanwege een toeneming van de diensttijd.

WAO

Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering.

Werkgever

Een Bijdragende Onderneming.

Werknemer

Degene die met de werkgever een arbeidsovereenkomst in de zin van artikel 7:610 van het *Burgerlijk Wetboek* heeft gesloten.

Wettelijk afkoopbedrag

Het in artikel 66 lid 1 van de *Pensioenwet* bepaalde bedrag. Dit bedrag is opgenomen in Bijlage 4.

Wezenpensioen

Maandelijks uitkering die de kinderen van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde ontvangen na het overlijden van deze (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde.

WIA

Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen.

WGA

Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten als bedoeld in de *WIA*.

Bijlage 2. RUIL- EN AFKOOPTVOETEN

1. Algemene bepalingen

In deze bijlage zijn alle ruilvoeten opgenomen die van toepassing zijn bij gebruikmaking van de keuzemogelijkheden bij pensionering uit hoofdstuk 5. Ook staan de afkoopvoeten in deze bijlage vermeld. De ruil- en afkoopvoeten gelden per 1 januari 2026 en zijn geldig tot en met uiterlijk 31 december 2027. Iedere twee jaar beoordeelt de Raad van Bestuur, gehoord de raadgevend actuaaris, of deze ruil- en afkoopvoeten aanpassing behoeven, tenzij de Raad van Bestuur een eerdere wijziging noodzakelijk acht.

De ruil- en afkoopvoeten zijn voor mannen en vrouwen gelijk en zijn vastgesteld op basis van collectieve actuariële gelijkwaardigheid.

De bepaling van de leeftijd gebeurt in maanden nauwkeurig waarbij wordt verondersteld dat de verzekerde is geboren op de eerste dag van de maand volgend op de geboortedatum. De ruil- en afkoopvoeten zijn vermeld voor gehele leeftijden. Bij een tussenliggende leeftijd wordt bij de afkoopfactoren lineair geïnterpoleerd tussen de omliggende afkoopvoeten. De ruilvoeten zijn op maandbasis berekend.

Voor de toepassing van de ruilvoeten behorende bij de keuzemogelijkheden bij pensionering wordt de volgende volgorde aangehouden:

- a. uitruilen van ouderdomspensioen in partnerpensioen (artikel 20);
- b. vervroegen van het volledige of een gedeelte van het ouderdomspensioen (artikel 17 en 18);
- c. uitruilen van partnerpensioen in ouderdomspensioen (artikel 19);
- d. een extra hoge tijdelijke uitkering vóór de AOW-gerechtigde leeftijd in verband met het ontbreken van de AOW (AOW-overbrugging) (art. 21.4b)
- e. gebruikmaken van de hoog-laagregeling (artikel 21).

De berekeningsuitkomsten in de voorbeelden zijn afgerond in gehele euro's.

2. Keuzemogelijkheden bij pensionering

Uitruilen van ouderdomspensioen in partnerpensioen (artikel 20)

Uitruil van opgebouwd ouderdomspensioen met ingangleeftijd 68 jaar in levenslang partnerpensioen kan plaatsvinden bij beëindiging van de deelneming en in het laatste jaar voor ingang van het ouderdomspensioen. Met de onderstaande tabel wordt het partnerpensioen berekend dat wordt verkregen door uitruil van het opgebouwde ouderdomspensioen.

Levenslang partnerpensioen in euro's dat wordt verkregen bij de uitruil van €1 aan ouderdomspensioen

Leeftijd bij uitruil	Partnerpensioen	Leeftijd bij uitruil	Partnerpensioen	Leeftijd bij uitruil	Partnerpensioen
18	3.7606	35	3.3641	52	3.1380
19	3.7281	36	3.3464	53	3.1361
20	3.6973	37	3.3283	54	3.1367
21	3.6684	38	3.3105	55	3.1393
22	3.6410	39	3.2929	56	3.1457
23	3.6149	40	3.2757	57	3.1544
24	3.5907	41	3.2589	58	3.1665
25	3.5678	42	3.2427	59	3.1827
26	3.5456	43	3.2273	60	3.2020
27	3.5240	44	3.2127	61	3.2273
28	3.5020	45	3.1992	62	3.2556
29	3.4809	46	3.1862	63	3.2900
30	3.4604	47	3.1743	64	3.3309
31	3.4398	48	3.1642	65	3.3785
32	3.4202	49	3.1553	66	3.4338
33	3.4012	50	3.1478	67	3.4970
34	3.3824	51	3.1419	68	3.5778

Voorbeeld

Een deelnemer gaat met 63 jaar met pensioen. Hij heeft een ouderdomspensioen opgebouwd van € 35.000 per jaar. Van dit ouderdomspensioen (met een ingangleeftijd van 68 jaar) wil hij € 1.000 per jaar omzetten naar partnerpensioen. Zijn ouderdomspensioen wordt door de uitruil verlaagd naar (€ 35.000 – € 1.000) = € 34.000 per jaar. Door de uitruil wordt een extra partnerpensioen van € 1.000 x 3,2900 = € 3.290,00 per jaar verkregen.

b. Vervroegen van het volledige of een gedeelte van het ouderdomspensioen (artikel 17 en 18)

In onderstaande tabel staat het percentage waarmee het opgebouwde ouderdomspensioen wordt verminderd, als de (gewezen) deelnemer de ingang van het pensioen wil vervroegen.

Leeftijd (gewezen) deelnemer	68	67	66	65	64	63	62	61	60
Actuariële reductie in %	0,00	6,49	12,33	17,61	22,40	26,77	30,76	34,42	37,79

Leeftijd (gewezen) deelnemer	59	58	57	56	55
Actuariële reductie in %	40,89	43,77	46,43	48,90	51,21

Voorbeeld

Een (gewezen) deelnemer gaat met 63 jaar volledig met pensioen. Hij heeft een ouderdomspensioen van € 10.000 per jaar opgebouwd met een ingangleeftijd van 68 jaar. Door de vervroeging van de pensioeningang van 68 jaar naar 63 jaar wordt zijn ouderdomspensioen verlaagd naar € 10.000 x (100% - 26,77%) = € 7.323 per jaar (het ouderdomspensioen wordt vijf jaar eerder uitgekeerd). Het partnerpensioen wordt niet aangepast.

c. Uitrusten van partnerpensioen in ouderdomspensioen (artikel 19)

Met de onderstaande tabel kan worden berekend hoeveel ouderdomspensioen wordt verkregen door uitrusten van opgebouwd levenslang partnerpensioen.

Ouderdomspensioen in euro's dat wordt verkregen bij de uitrusten van € 1 aan partnerpensioen

Leeftijd (gewezen) deelnemer	68	67	66	65	64	63	62	61	60	59	58	57
Ruilvoet	0,2795	0,2674	0,2553	0,2439	0,2330	0,2226	0,2127	0,2032	0,1943	0,1857	0,1776	0,1698

Voorbeeld

Een (gewezen) deelnemer gaat met 63 jaar met pensioen. De (gewezen) deelnemer wil op de ingangsdatum van het ouderdomspensioen zijn opgebouwde partnerpensioen volledig uitrusten voor ouderdomspensioen. De (gewezen) deelnemer heeft opgebouwd een ouderdomspensioen van € 10.000 met een ingangleeftijd van 68 jaar en een partnerpensioen van € 4.000.

Zijn ouderdomspensioen wordt door de vervroeging van de ingangleeftijd eerst verlaagd naar € 10.000 x (100% - 26,77%) = € 7.323 per jaar (het ouderdomspensioen wordt vijf jaar eerder uitgekeerd). Dit bedrag is actuariael verlaagd volgens tabel 2b.

De uitrusten van het partnerpensioen levert vervolgens € 4.000 x 0,2226 = € 890 aan extra ouderdomspensioen met een ingangleeftijd van 63 jaar op. Na de uitrusten heeft de (gewezen) deelnemer recht op een ouderdomspensioen van € 8.213 en is geen levenslang partnerpensioen meer verzekerd.

d. Een extra hoge tijdelijke uitkering vóór de AOW-gerechtigde leeftijd in verband met het ontbreken van de AOW (AOW-overbrugging) (art. 21.4b)

In onderstaande tabel zijn de ruilvoeten opgenomen voor omzetting van €1 direct ingaand ouderdomspensioen in tijdelijk ouderdomspensioen tot de AOW-gerechtigde leeftijd. De hoogte van de mogelijke AOW-overbrugging, die gelijk is aan eenmaal of tweemaal de nog niet ingegane AOW, wordt vermeld in bijlage 4.

Tijdelijk ouderdomspensioen in euro's dat wordt verkregen bij de uitruil van € 1 aan ouderdomspensioen

Leeftijd bij uitruil	67	67 + 3 mnd
57	2,3338	2,2860
58	2,5003	2,4427
59	2,7088	2,6378
60	2,9773	2,8870
61	3,3359	3,2167
62	3,8386	3,6726
63	4,5937	4,3442
64	5,8536	5,4308
65	8,3756	7,4866
66	15,9465	12,8443
67	nvt	61,6506

Voorbeeld

Een (gewezen) deelnemer gaat met 63 jaar met pensioen. Hij heeft een ouderdomspensioen van € 10.000 per jaar opgebouwd met een ingangleeftijd van 68 jaar. De (gewezen) deelnemer wenst tot zijn AOW-gerechtigde leeftijd van 67 jaar en 3 maanden een extra verhoogde uitkering te ontvangen ter overbrugging van de nog niet ingegane AOW. De (gewezen) deelnemer wil een AOW overbrugging ter grootte van tweemaal de AOW ontvangen. Voor de eenvoud gaan wij ervan uit dat deze overbrugging € 20.000 per jaar bedraagt (de feitelijke bedragen worden vermeld in bijlage 4).

Door de vervroeging van de pensioeningang van 68 jaar naar 63 jaar wordt het ouderdomspensioen verlaagd naar € 10.000 x (100% - 26,77%) = € 7.323 per jaar (het ouderdomspensioen wordt vijf jaar eerder uitgekeerd). Dit bedrag is actuariael verlaagd volgens tabel 2b.

De AOW overbrugging kost € 20.000 / 4,3442 = € 4.604 ouderdomspensioen. Per saldo bedraagt het ouderdomspensioen € 7.323 - € 4.604 = € 2.719 per jaar. Het partnerpensioen wordt niet aangepast.

De uitkering bedraagt dan zolang de (gewezen) deelnemer leeft:

Levenslang ouderdomspensioen vanaf 63 jaar € 2.719 per jaar
AOW overbrugging van 63 tot 67 jaar en 3 maanden € 20.000 per jaar

e. Gebruikmaken van de hoog-laagregeling (artikel 21)

Het ouderdomspensioen kan in plaats van het oorspronkelijke (gelijkblijvende) ouderdomspensioen ook volgens de hoog-laagregeling uitgekeerd worden. Dit wil zeggen dat gedurende een bepaalde periode eerst een hogere uitkering wordt uitgekeerd en vervolgens levenslang een lagere uitkering.

Er zijn twee mogelijkheden:

- 1) de hoge uitkering wordt 5 jaar uitgekeerd;
- 2) de hoge uitkering wordt 10 jaar uitgekeerd.

1) Hoge uitkering gedurende 5 jaar

De lage uitkering bedraagt 75% van de hoge uitkering. In onderstaande tabel staat de ruilvoet van de hoge respectievelijk lage uitkering die wordt toegepast op de oorspronkelijke gelijkblijvende uitkering van het ouderdomspensioen.

Ouderdomspensioen in euro's dat wordt verkregen bij de omzetting van €1 ouderdomspensioen

Leeftijd	Hoog	Laag
57	1,2380	0,9285
58	1,2361	0,9271
59	1,2340	0,9255
60	1,2317	0,9238
61	1,2293	0,9220
62	1,2268	0,9201
63	1,2241	0,9181
64	1,2212	0,9159
65	1,2181	0,9136
66	1,2148	0,9111
67	1,2113	0,9085
68	1,2076	0,9057

Voorbeeld

Een (gewezen) deelnemer gaat met 63 jaar met pensioen. Hij heeft een ouderdomspensioen van € 10.000 per jaar opgebouwd met een ingangleeftijd van 68 jaar. De (gewezen) deelnemer besluit om eerst gedurende 5 jaar een hoge uitkering te ontvangen en vervolgens een lage uitkering.

Door de vervroeging van de pensioeningang van 68 jaar naar 63 jaar wordt het ouderdomspensioen verlaagd naar € 10.000 x (100% - 26,77%) = € 7.323 (het ouderdomspensioen wordt vijf jaar eerder uitgekeerd). Dit bedrag is actuariael verlaagd volgens de tabel zoals vermeld onder 2b.

Met de hoog-laag regeling bedraagt de hoge uitkering € 7.323 x 1,2241 = € 8.964 en de lage uitkering € 7.323 x 0,9181 = € 6.723. De (gewezen) deelnemer ontvangt 5 jaar lang € 8.964 en daarna € 6.723. De genoemde bedragen worden uitgekeerd zolang hij in leven is. Het partnerpensioen wordt niet aangepast.

2) Hoge uitkering gedurende 10 jaar

De lage uitkering bedraagt 75% van de hoge uitkering. In onderstaande tabel staat de ruilvoet hoge respectievelijk lage uitkering van de oorspronkelijke gelijkblijvende uitkering van het ouderdomspensioen.

Ouderdomspensioen in euro's dat wordt verkregen bij de omzetting van € 1 ouderdomspensioen

Leeftijd	Hoog	Laag
57	1,1667	0,8750
58	1,1636	0,8727
59	1,1603	0,8702
60	1,1568	0,8676
61	1,1532	0,8649
62	1,1493	0,8620
63	1,1453	0,8590
64	1,1410	0,8558
65	1,1364	0,8523
66	1,1317	0,8488
67	1,1266	0,8450
68	1,1214	0,8411

Voorbeeld

Een (gewezen) deelnemer gaat met 63 jaar met pensioen. Hij heeft een ouderdomspensioen van € 10.000 per jaar opgebouwd met een ingangleeftijd van 68 jaar. De (gewezen) deelnemer besluit om eerst gedurende 10 jaar een hogere uitkering te ontvangen en vervolgens een lagere uitkering.

Door de vervroeging van de pensioeningang van 68 jaar naar 63 jaar wordt het ouderdomspensioen verlaagd naar € 10.000 x (100% - 26,77%) = € 7.323 (het ouderdomspensioen wordt vijf jaar eerder uitgekeerd). Dit bedrag is actuariael verlaagd volgens de tabel zoals vermeld onder 2b.

Met de hoog-laagregeling bedraagt de hoge uitkering € 7.323 x 1,1453 = € 8.387 en de lage uitkering € 7.323 x 0,8590 = € 6.290. De (gewezen) deelnemer ontvangt 10 jaar lang € 8.387 en daarna € 6.290. De genoemde bedragen worden uitgekeerd zolang hij in leven is. Het partnerpensioen wordt niet aangepast.

3. Afkoopvoet kleine pensioenen

a. Afkoop ouderdomspensioen en partnerpensioen

Als het Pensioenfonds besluit om het pensioen af te kopen op grond van artikel 7.11, 12.3b of 14.3 dan krijgt de rechthebbende in plaats van pensioen een afkoopsom. De hoogte van de afkoopsom is afhankelijk van de soort pensioenuitkering en is te berekenen met onderstaande tabel.

Afkoopvoet per €1 pensioen

Leeftijd	Ouderdoms pensioen ingaand op 68 jaar	Meeverzekerd Partner-pensioen	Ingegaan Partner-pensioen
18	4.2017	1.0802	31.4250
19	4.3074	1.1170	31.2806
20	4.4157	1.1546	31.1321
21	4.5267	1.1929	30.9787
22	4.6404	1.2319	30.8205
23	4.7567	1.2719	30.6574
24	4.8758	1.3124	30.4890
25	4.9978	1.3538	30.3150
26	5.1227	1.3963	30.1360
27	5.2505	1.4398	29.9514
28	5.3813	1.4848	29.7612
29	5.5152	1.5308	29.5654
30	5.6523	1.5781	29.3637
31	5.7925	1.6267	29.1558
32	5.9362	1.6765	28.9414
33	6.0832	1.7274	28.7203
34	6.2336	1.7799	28.4929
35	6.3876	1.8335	28.2590
36	6.5453	1.8886	28.0179
37	6.7066	1.9454	27.7698
38	6.8719	2.0038	27.5146
39	7.0410	2.0639	27.2519
40	7.2143	2.1255	26.9817
41	7.3917	2.1887	26.7039
42	7.5735	2.2533	26.4185
43	7.7598	2.3194	26.1253
44	7.9506	2.3869	25.8236
45	8.1464	2.4556	25.5144
46	8.3471	2.5258	25.1965
47	8.5530	2.5972	24.8713
48	8.7644	2.6694	24.5376
49	8.9815	2.7426	24.1950
50	9.2045	2.8167	23.8435
51	9.4336	2.8916	23.4831
52	9.6695	2.9668	23.1146
53	9.9123	3.0423	22.7370
54	10.1625	3.1178	22.3499
55	10.4204	3.1935	21.9535
56	10.6870	3.2679	21.5470
57	10.9623	3.3422	21.1312
58	11.2473	3.4152	20.7051
59	11.5430	3.4866	20.2702

Leeftijd	Ouderdoms pensioen ingaand op 68 jaar	Meeverzekerd Partner-pensioen	Ingegaan Partner-pensioen
60	11.8494	3.5571	19.8254
61	12.1691	3.6240	19.3713
62	12.5008	3.6901	18.9060
63	12.8477	3.7526	18.4311
64	13.2112	3.8114	17.9472
65	13.5922	3.8664	17.4518
66	13.9933	3.9170	16.9474
67	14.4160	3.9631	16.4328
68	14.8649	3.9951	15.9096
69	14.3248	4.0310	15.3787
70	13.7801	4.0597	14.8416
71	13.2295	4.0823	14.2933
72	12.6759	4.0968	13.7374
73	12.1185	4.1043	13.1738
74	11.5598	4.1020	12.6056
75	11.0034	4.0867	12.0306
76	10.4461	4.0631	11.4536
77	9.8938	4.0263	10.8736
78	9.3461	3.9771	10.2940
79	8.8056	3.9157	9.7165
80	8.2731	3.8412	9.1404
81	7.7533	3.7532	8.5759
82	7.2464	3.6518	8.0167
83	6.7555	3.5370	7.4746
84	6.2816	3.4122	6.9456
85	5.8258	3.2751	6.4290
86	5.3914	3.1310	5.9365
87	4.9821	2.9764	5.4695
88	4.5955	2.8151	5.0282
89	4.2371	2.6486	4.6159
90	3.9078	2.4780	4.2291
91	3.6117	2.3035	3.8840
92	3.3325	2.1381	3.5587
93	3.0776	1.9768	3.2623
94	2.8460	1.8281	2.9947
95	2.6366	1.6828	2.7551
96	2.4483	1.5471	2.5426
97	2.2797	1.4218	2.3560
98	2.1293	1.3079	2.1933
99	1.9958	1.2053	2.0518
100	1.8775	1.1136	1.9267

Als het Pensioenfonds overgaat tot afkoop van kleine pensioenen van een gewezen deelnemer jonger dan 68 jaar, wordt in verband met de afkoop van het meeverzekerd wezenpensioen de afkoopsom voor het meeverzekerd partnerpensioen verhoogd met 2%. Bij afkoop van kleine pensioenen op de pensioendatum, is de afkoopsom van het meeverzekerd wezenpensioen nihil.

Voorbeeld

De afkoopsom is afhankelijk van de leeftijd van de deelnemer op het moment van afkoop. In plaats van de oorspronkelijke aanspraak op ouderdomspensioen op 68-jarige leeftijd krijgt de deelnemer een bedrag ineens. Voor de bepaling van de hoogte van dat bedrag, wordt de oorspronkelijke aanspraak vermenigvuldigd met de bij de leeftijd behorende afkoopvoet.

Stel dat op 68-jarige leeftijd het ouderdomspensioen van een gepensioneerde deelnemer wordt afgekocht. Zijn aanspraak op ouderdomspensioen is € 100 en zijn aanspraak op partnerpensioen is € 50. In plaats van deze pensioensaanspraken krijgt de deelnemer een bedrag ineens ter grootte van € 100 x 14,8649 + (€ 50 x 3,9951) = € 1.686.

b. Afkoop wezenpensioenen

Als het Pensioenfonds besluit om het pensioen af te kopen op grond van artikel 9.11 dan krijgt de rechthebbende in plaats van pensioen een afkoopsom. De hoogte van de afkoopsom is te berekenen met onderstaande tabel.

Afkoopvoet per €1 pensioen

Leeftijd medeverzekerde	Ingegaan wezenpensioen	Leeftijd medeverzekerde	Ingegaan wezenpensioen
0	19.0348	14	10.9237
1	18.5536	15	10.2155
2	18.0589	16	9.4874
3	17.5504	17	8.7390
4	17.0276	18	7.9696
5	16.4902	19	7.1787
6	15.9378	20	6.3656
7	15.3699	21	5.5298
8	14.7861	22	4.6706
9	14.1860	23	3.7873
10	13.5690	24	2.8793
11	12.9348	25	1.9459
12	12.2829	26	0.9864
13	11.6127	27	0

Bijlage 3. EENMALIGE UITKERINGEN

1. Eenmalige uitkering aan de partner

De hoogte van de eenmalige uitkering waar de partner volgens artikel 7.8 recht op heeft, is gelijk aan driemaal de uitkomst van de volgende formule, mits de uitkomst positief is:

$$(\text{Pensioen} - W - Wz) \times \frac{W}{W + Wz}$$

Pensioen	=	het maandelijks uit te keren arbeidsongeschiktheidspensioen of ouderdomspensioen dat laatstelijk aan de pensioengerechtigde werd uitgekeerd
W	=	het maandelijks uit te keren partnerpensioen ten behoeve van de partner
Wz	=	het maandelijks uit te keren wezenpensioen aan alle daarvoor in aanmerking komende kinderen gezamenlijk

2. Eenmalige uitkering aan het kind

a. Eenmalige uitkering aan het kind bij overlijden van de gepensioneerde of de gewezen deelnemer met recht op arbeidsongeschiktheidspensioen

De hoogte van de eenmalige uitkering waar het kind volgens artikel 9.9 recht op heeft, is gelijk aan driemaal de uitkomst van de volgende formule, mits de uitkomst positief is:

$$(\text{Pensioen} - W - Wz) \times \frac{Ws}{W + Wz}$$

Pensioen	=	het maandelijks uit te keren arbeidsongeschiktheidspensioen of ouderdomspensioen dat laatstelijk aan de pensioengerechtigde werd uitgekeerd
W	=	het maandelijks uit te keren partnerpensioen ten behoeve van de partner
Wz	=	het maandelijks uit te keren wezenpensioen aan alle daarvoor in aanmerking komende kinderen gezamenlijk
Ws	=	het maandelijks uit te keren wezenpensioen aan één daarvoor in aanmerking komend kind

b. Eenmalige uitkering aan het kind bij overlijden van de pensioengerechtigde partner

De hoogte van de eenmalige uitkering waar het kind volgens artikel 9.10 recht op heeft, is gelijk aan driemaal de uitkomst van de volgende formule, mits de uitkomst positief is:

$$W \times \frac{Ws}{Wz}$$

waarin wordt voorgesteld door:

W:	=	het maandelijks uit te keren partnerpensioen ten behoeve van de partner
Wz:	=	het maandelijks uit te keren wezenpensioen aan alle daarvoor in aanmerking komende kinderen gezamenlijk
Ws:	=	het maandelijks uit te keren wezenpensioen aan één daarvoor in aanmerking komend kind

Bijlage 4.

JAARLIJKS TE WIJZIGEN BEDRAGEN

Artikel	Omschrijving	Vastgesteld per	Geldig tot	Bedrag
4.2	Bedrag art. 18ga Wet LB	1 januari 2026	1 januari 2027	€ 137.800
4.6	Franchise	1 januari 2026	1 januari 2027	€ 19.172
21.4b	Eenmaal de AOW-uitkering voor een gehuwde incl. vakantie-uitkering en excl. toeslagen	1 januari 2026	1 januari 2027	€ 14.379
21.4b	Tweemaal de AOW-uitkering voor een gehuwde incl. vakantie-uitkering en excl. toeslagen	1 januari 2026	1 januari 2027	€ 28.757
8.5a	Aanvullend partnerpensioen deelnemers	1 januari 2026	1 januari 2027	€ 10.780
8.5b	Aanvullend partnerpensioen gepensioneerden	1 januari 2026	1 januari 2027	€ 8.327
7.11, 9.11, 12.3b, 14.3, 14.4 en de begripsbepalingen	Wettelijk afkoopbedrag	1 januari 2026	1 januari 2027	€ 632,52

Bijlage 5. OMZETTING PENSIOENDATUM

In de onderstaande tabel worden per leeftijd van de (gewezen) deelnemer de omzettingsvoeten vermeld waarmee het opgebouwde ouderdomspensioen per 1 januari 2018 is verhoogd vanwege het opschuiven van de pensioendatum. De ingangsheeftijd van het ouderdomspensioen is verhoogd naar 68 jaar. Deze omzetting heeft plaatsgevonden op grond van artikel 23.5.

De omzettingsvoeten zijn voor mannen en vrouwen gelijk en zijn vastgesteld op basis van collectieve actuariële gelijkwaardigheid.

De bepaling van de leeftijd gebeurt in maanden nauwkeurig waarbij wordt verondersteld dat de verzekerde is geboren op de eerste dag van de maand volgend op de geboortedatum. De omzettingsvoeten in deze bijlage zijn vermeld voor leeftijden in gehele jaren. Voor tussenliggende maanden maakt het fonds gebruik van omzettingsvoeten die in maanden nauwkeurig zijn vastgesteld.

Tabel voor omzetting ingangsheeftijd ouderdomspensioen van 67 jaar naar 68 jaar

Leeftijd	Verhogingsfactor	Leeftijd	Verhogingsfactor
18	1,0499	46	1,0547
19	1,0500	47	1,0549
20	1,0501	48	1,0551
21	1,0503	49	1,0553
22	1,0504	50	1,0556
23	1,0506	51	1,0558
24	1,0507	52	1,0561
25	1,0509	53	1,0563
26	1,0510	54	1,0565
27	1,0512	55	1,0568
28	1,0513	56	1,0571
29	1,0515	57	1,0573
30	1,0517	58	1,0576
31	1,0518	59	1,0579
32	1,0520	60	1,0581
33	1,0522	61	1,0584
34	1,0523	62	1,0587
35	1,0525	63	1,0590
36	1,0527	64	1,0593
37	1,0529	65	1,0596
38	1,0531	66	1,0599
39	1,0532	67	1,0603
40	1,0534		
41	1,0536		
42	1,0538		
43	1,0540		
44	1,0543		
45	1,0545		

Voorbeeld

Een deelnemer van 60 jaar heeft per 31 december 2017 een ouderdomspensioen opgebouwd van € 10.000 met een ingangsheeftijd van 67 jaar. Per 1 januari 2018 is de ingangsheeftijd van het ouderdomspensioen verhoogd van 67 naar 68 jaar. Zijn opgebouwde ouderdomspensioen wordt door de verhoging van de ingangsheeftijd verhoogd naar € 10.000 x 1,0581 = € 10.581 per jaar.